

Värmlandsörnen

Tidning för KUNGL. VÄRMLANDS REGEMENTE
och FÖRSVARSSOMRÅDE samt
dess KAMRATFÖRENING

Värmlandsörnen

Tidning för Värmlands Regementes Kamratförening

Ansvarig utgivare

Vårdlärare Kerstin Erlandsson

Redaktion

Mj Per Berggrén Lt Reine Axelsson

Produktion

Consulting Data Harald Persson

Upplaga 3000 ex

Utgivning årligen i december

Innehåll

Nostalgi	2
Chefen har ordet	3
Förhoppningsfull ungdom	4
Bara en fattig vallpojke	5
Kompaniadjutanten	6
Cayennepeppar	8
Värmlands Fältjägere	9
Så var det då	12
Jag ser i backspegeln	14
En dag på I22 år 1930	16
1942 års volontärer	18
Nordens kamratföreningar	20
Idrottens 100 år	22
På Trossnäs 1937	24
Sjukhus utan hiss	25
Värmlands Reg 1942	26
80 år av förändringar	30
Historien 1950-1994	31
Livkompaniet	32
Alsters kompani	32
Gillberga kompani	33
Jösse kompani	33
Älvsdals kompani	34
Sjukvårdsskolan	34
Konstföreningen	36
80 år på Kasernhöjden	37
Årsmöte rekorddeltagande	38
Sista personalmiddagen	40
Stadgar	50
Frasses godbitar	51

Vad är Nostalgi ?

Nostalgi är enligt SAOL Svenska Akademiens Ordlista över svenska språket 1984 "Längtan hem eller tillbaka" och enligt Focus 1989 från grekiskans Nostos, hemkomst, och Algos, smärta. Beskrives där som Sentimental längtan efter svunnen tid. Det är förklarligt om Värmlands regementes personal upplever situationen de senaste två åren som en tid av önskan att se tillbaka. Våra kamrater i Kristinehamn måste försöka förstå oss och våra känslor, när vi ska lämna Kasernhöjden i Karlstad som har varit vår fasta punkt under 80 år.

Därför går detta nummer av Värmlandsörnen i Nostalgiens färger. Det är vårt sätt att se tillbaka och att minnas vår historia. Den historien började långt tidigare, långt före det att Trossnäs fält förknippades med militärhistoria i svenska segrar utomlands. Men ändå är Trossnäs fält som övningsplats för de olika regementen som sattes upp intimt förenad med bygdetänkandet. Det lokala bandet var ett säkert sådant som allmogen förstod.

Många artiklar i detta nummer är framplöskade ur gamla protokoll och anteckningar jämte den muntliga tradition som all släktforskning lovordar som ett utmärkt sätt att sätta färg och liv i torra dokument.

Se till exempel artikeln En fattig vallpojke, som vi funnit i en gulnad

skrivmaskinskopia av okänd författare. Vem var denne?

Och vem var kompanichefen C G på Trossnäs cirka 1910 som beskrivs i En förhoppningsfull ungdom, av okänd författare? Det finns tre att välja på enligt Sir Henry, öv 1.gr Sven Henry Magnusson:

Carl Gustaf Lindberg, f 1860-08-16 på Alkvetterns bruk, underlöjtnant 1881, kapten 1901, chef Gillbergs kompani 1904-10, d 1919-08-11 i Åmål, begravnen i Upsala.

Carl Gustaf (Gösta) Holmberg, f 1866-05-31 i Karlstad, underlöjtnant 1887, kapten 1904, major 1914, chef Jösse kompani 1907-1914, d 1923-12-15 i Västerås, begravnen där.

Carl Gustaf Löfgren, f 1876-07-13 i Prästbol Värmskogs socken, underlöjtnant 1899, kapten 1913, major 1925, chef 7. kompaniet 1913-16, kulsprutekompaniet 1914-17, 12. kompaniet 1917-19, d 1948-06-26 i Karlstad, begravnen i Värmskog.

Här har redaktionen inte grävt vidare utan lämnar över frågan till en kunnigare läsekrets. I övrigt är *Värmlandsörnen* 1993 en blandning av gammalt och nytt. Dess huvudsakliga uppgift är att vara en personaltidskrift som speglar både historisk bakgrund och mera närliggande händelser.

Harald Persson

God Jul 1993 och Gott Nytt År önskar Redaktionen

Chefen har ordet

Den 10 december 1992 beslutade regeringen att "den värmländska fusionen" skulle förläggas till Kristinehamn.

Det gångna året har därför präglats av ett intensivt förberedelsearbete. Den nya organisationen har utarbetats, de som skall anställas har anställts, uppsägningar har meddelats, behov av byggåtgärder definierats och så vidare.

Vissa av de nya cheferna har tagit över sitt framtida ansvar. Ett oerhört stort arbete görs också för att hjälpa de uppsagda till annan verksamhet och i detta syfte förs en hård kamp för att "ragga" andra verksamheter till Kasernhöjden.

För min egen del kan jag bara konstatera att jag med oerhörd saknad lämnar ansvaret för regementet i andra händer. Jag kommer att minnas mycket av det jag här har upplevt, men med säkerhet är det den ofta personliga kontakten med de anställda och med Er i Kamratföreningen som framförallt kommer att bestå som ett ljusskimmer i mitt minne.

Överste 1.gr Dan Snell

Tack och lov bryts inte kontakten helt. Jag har fått förtroendet att sitta kvar som ordförande i Kamratföreningen, något som jag verkligen uppskattar. I det sammanhanget skall konstateras att föreningen under det gångna året ökade sina aktiviteter och att planerna för innevarande år fullföljer detta.

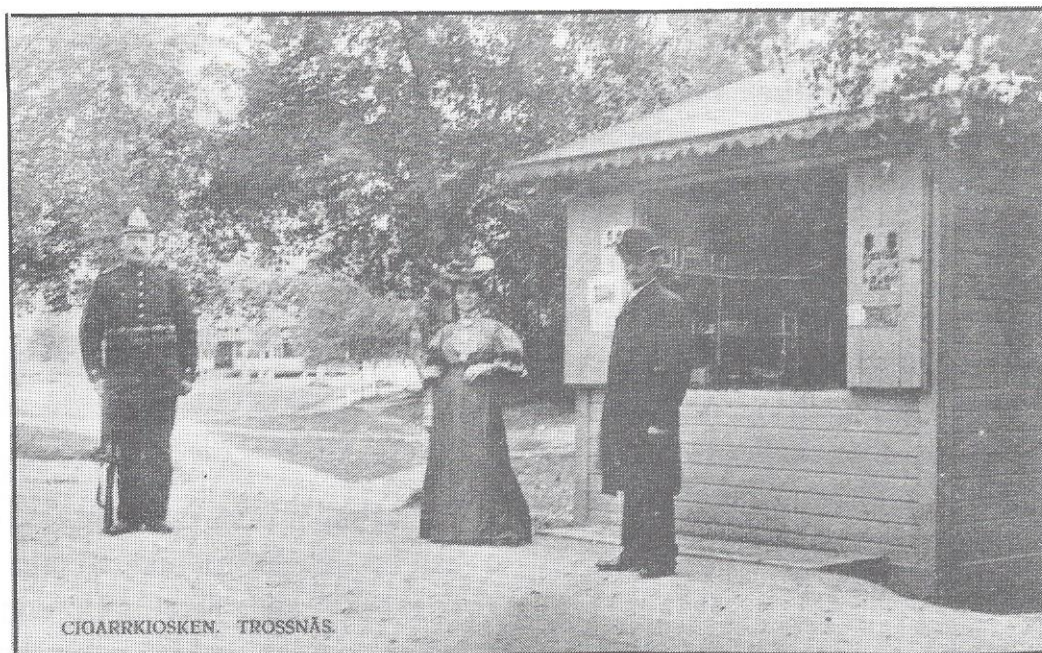
En sak som är alldeles säker är att vi alla skall hjälpas åt att hålla Kamratföreningens fana högt, även om vi just nu inte vet exakt under vilka yttre former det skall ske i framtiden.

Alltså

Ett TACK för det gångna året och låt oss se framtiden an med stor tillförsikt.

A large, stylized handwritten signature that reads "Dan".

En förhoppningsfull ungdom

Cigarrkiosken på Trossnäs fält. Vykortet är frankerat 25 juni 1906 och har texten "Allt väl hälsningar i mängd. David". Tillhör Karl Olov Johansson

En beskrivning över livet på Trossnäs fält skulle vara ofullständig om där saknades det förhoppningsfulla uppväxande släktet. Det vill säga bilder ut det liv som i vardagslag fördes av den samling rackarpojkar som tillbringade ett alltför fort försvinnande sommarlovs ljuvlighet i "fädrens skugga". Töserna räknades inte av de unga herrarna under 15 år. Och deras kapitel får någon annan skriva som är bättre insatt i deras förhållanden.

Rackarpojarna var en trevlig samling. Där var Calorik, kapten C G:s förhoppningsfulla, som tillbringade sommardagarna oscillerande mellan polerna tysk grammatik och svensk språklära å ena sidan och de mest underbara rackartyg å den andra. Grammatiken var betingad av nödvändigheten att ta sig upp i närmast högre klass i skolan, eftersom lärarna hade en märkvärdig oförmåga att under ordinarie termin kunna bibringa honom det mått av kunskaper som fordrades för en regelrätt flyttning.

Rackartygen var uteslutande orsakade av nödvändigheten av att finna utlopp för

den inneboende livsglädjen. Så var där författarens väldige Peter och dennes kusin Stig, vilka tillsammans med musikfanjunkare Eklövs Olle tagit på beting att göra livet surt för bagare Norströms lärpojke, när denne gjorde sin dagliga resa till mässarna med bröd av allehanda slag. Där var också förrådsförvaltaren Nisse som hade oanade möjligheter att skaffa kompanisiffror och en och annan blindpatron. Dessa saker fann en särdeles god marknad, när det gällde att utrusta de härar som under Caloriks och soldathemsföreståndarens Folke ordnade den ena kalabaliken efter den andra nere i Prästgårdshaget.

Årbäckskällans bryggeri

I Prästgårdshaget exerceades och konsumerades väldiga mängder ljuvliga läskedrycker från Årbäckskällans bryggeri. Läskedrycksförtäringen hängde intimt samman med förhållandet att en av manskapet i ungdomsarmén brukade ha tillfällig anställning i Årbäckskällan. Han klistrade etiketter på läskedrycksflaskor och kontrollen var inte så över sig effektiv.

I Prästgårdshaget fanns även ett stort proppsupplag och propps är ett utmärkt material när det gäller att bygga blockhus, lämpliga för Karl XII:s ättlingar. Men propps går också att halka på och har man då sin pappas sabel i handen kan det lätt leda till att pappan nästa gång, när han drar sabeln inför kompaniet, får upp en sabel som mest består av ett handtag. Sabeln gick nämligen av, när jag halkade, och Calorik fick smörj! (Inte av sabeln).

Knappar är bra spelkulor

Det hände också att kaptenen undrade över vem som i herrans namn det var som hade begått nidingsdådet att skära alla knapparna ur hans nya uniform, som han hade hängande i sitt klädskap. Hurruvida han upptäckte att detta faktum sammanhänge med ett annat, nämligen att det går lika bra att "pöte hola" med uniformsknappar som med stenkulor, det blev aldrig utrett. Och att det är angenämare att se andra ta kolikvintdroppar än att själv ta dem, det kan säkert den intyga som åstadkom att det en dag kändes en underlig smak på dricksvattnet i första barackens vattenbehållare.

Påhitten varierade i det oändliga. Man hade i allmänhet fördrag med pojarna, ty de var alltid hjälpsamma med att springa och hämta ett kokkärl med vatten eller något annat drickbart under raster i exercispassen.

Timmerrännan och såpan

Några svurna fiender fanns dock och det var arbetarna som fick ordna proppshögarna i Prästgårdshaget efter de krigiska förvecklingarna där.

Kanske var anledningen i någon mån den att tvättgummorna, som höll till nedanför tvätthuset i Norsälven, en dag hade förlorat 3 kilo såpa och detta under mystiska omständigheter.

Såpan kom nu att användas till att smörja in en lastningsränna som vid soldat-hemmet förmedlade proppsens väg mellan lagret uppe på älvbrinken ner till de i Norsälven liggande präarna. Under vanliga omständigheter lade sig en stock som skickats iväg i rännan snällt till rätta i präarna. I den såpade rännan hamnade stocken en bra bit ut i älven. När sedan arbetarna försökte skölja bort såpan med vatten var det nära att proppsen sköt iväg en bit upp i Höglundalandet.

Den gången sprang Calorik och soldat-hemsföreståndarens Folke för sina armaliv ända till Nors prästgård. Där orkade förföljarna inte följa med längre utan gav upp.

Lyckliga barndomsdagar som vi som var med inte glömmar. Då föddes även kärleken till det gamla I 22.

Okänd författare

Bara en fattig vallpojke

En sommarmorgon i början av 1850-talet var det ett myller av folk på Trossnäs fält. Kungliga Värmlands Regemente stod uppställt i fyrkant mitt ute på exercisfältet redo för kyrkparad. Musiken spelade upp en psalm och ekot svarade bortifrån Risåsen och från höjderna uppåt Skottvallarna och Norra Trossnäs herrgård.

Bland dem som åhörde psalmen den här söndagsmorgonen var också en fattig vallpojke, son till en soldat vid regementet. Pojken fick dock inte vara med nere vid fältet, ty han var sysselsatt med att vakta korna på Norra Trossnäs. Där stod han på en stor sten och tittade långtansfullt mot den stora fyrkanten på fältet varifrån den vackra musiken spred sig ut över nejden. Då tänkte han för sig själv:

- Tänk den som ändå vore så lycklig att man finge stå där i musiken och slå trumma en sådan här vacker söndag. Det vore minsann annat det än att gå här och valla kor!

I slutet av 1850-talet var det så återigen en vacker sommarsöndag och åter stiger psalmens toner från den stora fyrkanten på Trossnäs fält. Nu finns bland trumslagarpojarna en liten, rask och linhårig byting som med pigga ögon tittar bortemot regementspastorn. Det är vallpojken från Norra Trossnäs herrgård som nu tänker inom sig:

- Tänk den som ändå finge stå där och predika för hela regementet och leda psalmsången. Det vore någonting annat än att stå här och slå trumma. Tänk den som kunde bli präst en gång!

Den femte juli 1862 står regementet uppställt för generalmönstring som förrät-

tades av generalmajor Lovén. Bland dem som vid generalmönstringen erhöill sitt avskedspass var även "spel i nummer" vid Nordmarks kompani, nummer 100 Jakobsson. Avskedet beviljades för framtida väl.

En strålande vårdag 1872 i Upsala dånar salutskotten och för varje skott är Sverige en doktor rikare. Bland dem som det året erövrade lagerkransen och doktorsringen inom filosofiska fakulteten var Gustav Jakobsson, vallpojken från Norra Trossnäs. Sedermera blev han docent och vikarierande extra ordinarie professor. Det hade varit hårda år före lagerkransen dels i skolan i Karlstad, dels med träget arbete i ett enkelt studentrum i Upsala. Men intelligensen och energin fanns i rikt mått och detta uppvägs bristen på det timliga goda.

Något år senare när salutskotten hördes i Upsala varr den lille vallpojken återigen med. Nu fick han vid jubelfesten även rättighet att sätta på sig den teologie doktorshatten.

Efter avslutade studier ställdes färden mot hemtrakterna Värmland och Karlstad. När så psalmens toner en ny söndag stiger mot en höglå sommarhimmel över Trossnäs fält så är det domprosten i Karlstad, Gustav Jakobsson, som tar upp psalmsången och det är han som predikar inför regementet i den stora kyrkanten. Nu hade han kommit dit han önskade sig för mer än en halv mansålder sedan.

Men arbete var det, så den gamle domprosten när han berättade historien om sitt liv från vallstaven till doktorshatten.

Okänd författare

Värmlands Regementes Kamratförening

Postgiro 26 26 13-3 Årsavgift 20.00

Värmlands Regementes Museiförening

Postgiro 85 47 99-4 Årsavgift 20.00

Kompaniadjutanten i äldre tid

Kompaniadjutantens historia går tillbaka till 1600-talet. Det var genom överstelöjtnant De la Chapelles reglemente 1669 som fanjunkaren (då fältväbeln), när krigsexercisen medgav, fick lägga värjan eller kurzgeväret åt sidan och tjänstgöra som adjutant hos kompanichefen.

Han blev kompanichefens högra hand och ledare under denne av kompaniets inre angelägenheter. Om honom sades vidare att "en god fältväbel, som sin Charge rätt förstår, bör snart kunna avanceras till löjtnant eller fänrik efter han bör vara den erfarenaste och försiktigaste i allt vad han som Underofficer bör att veta".

1885 års tjänstereglemente för armén anförde angående fanjunkarens tjänsteåligganden "Fanjunkare biträdde vid kompaniexpeditione samt gick kompanichefen till handa vid kompaniets skötsel och vård. Han uttog avlöning, proviant, furage, kokved, lägerhalm, bevaringsmundering, tross- och utredningspersedlar i enlighet med kompanichefens order och handlade desamma. Därjämte tillsåg han vården av rustkammaren".

Titeln fanjunkare kommer från tyskans Fahnejunker - junge Kerl, den unge man, som bar fanan under strid - och fanns sporadiskt på 1700-talet. 1833 återinfördes graden som då ersatte fältväbeln.

Femtio år senare betonades förvaltningsansvaret och beträffande personaltjänsten "städse hålla sig underrättad om kompaniets styrka och tillstånd och söka lära känna underbefällets och menigas duglighet och pålitlighet, ävensom deras förhållanden utom tjänsten".

Från Trossnäs fält. Vykort poststämplat Trossnäs den 21 juli 190? Tillhör Karl Olov Johansson

Reglementet och regementsinstruktionens skrivning gav inte rättvisa åt kompaniadjutantens gärning. Men det var heller ingen kompanichef som bedrev rovdrift på sin adjutant. I många decennier delade kapten och fanjunkare kompaniexpedition i samma rum. Ärenden, små som stora, löstes som regel i samförstånd.

Kompaniexpeditionen hade ingen telefon de första decennierna av 1900-talet. En skomakarlampa spred ljus över de bastanta skrivborden. I bokhyllan fanns sjukrulla, fotrulla, skjutbok med flera hemagjorda dokument. I kassavalvet förvarades penningmedel till manskapet, beräknat till 50 öre per dag och värnpliktig och 50-100 kronor per månad till volontär och fast anställt underbefäl. I korridoren inrättades kompaniet på linje med skospetsarna på samma golvtilla. Vid avlämning besteg kaptenen en korridorbank, varifrån han mottog sitt kompani.

Handrustkammaren var kompaniför rådets filial för service, främst avseende persedel- och tvättbyten. Sådana skedde under strikt militära former. Soldatens åtgärder för vård och underhåll kontrollerades medan vanvård och åverkan beivrades.

Kompaniadjutantens bostad i kasern har sin egen historia. 1906 års Generalkommission avgav ett underdånigt yttrande: "Det var alldeles nödvändigt att kompaniadjutanterna, vilka såsom jämförelsevis gamla ofta torde vara gifta, för den militära ordningen skulle hava sina bostäder inom de respektive kompanivåningarna, varför bostäder för dessa befattningshavare i första hand borde eftersträvas och dessutom givas en tillfredsställande beskaffenhet". Kungl Maj:t fastställde sedan bostadsstandarden för fanjunkare till tre rum och kök (80 kvm).

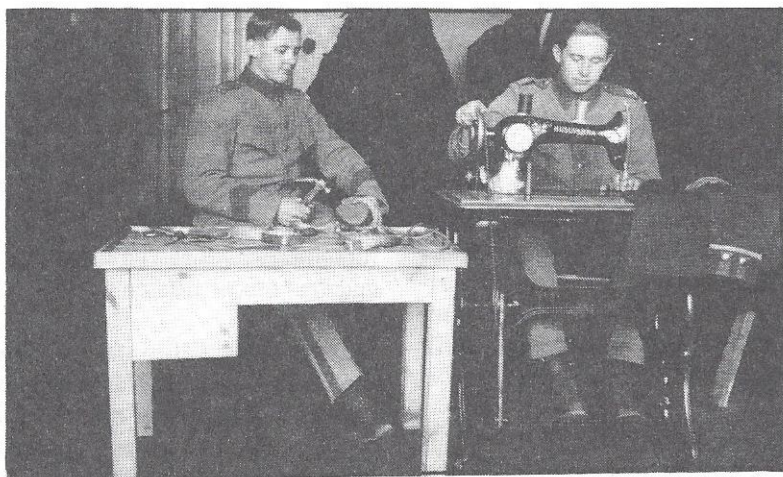
Vid kompani tillämpades självushållningsprincipen. Den infördes under Trossnästiden i syfte att "hos kompani-

befälet uppamma intresset för god materielhushållning”.

Kompaniadjutanten ansvarade för materiel- och underhållstjänsten vid kompani. I kompaniförråden på kasernvindarna förvarades fredsbehoven av beklädnadsmateriel med mera för rekryt- och repetitionsutbildningen. I förrådet rådde god ordning. Persedlar av ylle malsäkrades i stora lådor, skodon blockades och inrättades i långa rader. ”Inlösenskodonen” var försedda med namnlapp och ändamålsenligt uppställda för utlämning vid nästa repetitionsövning.

De resurser som årligen anvisades för materielunderhåll var knappa. Under hela mellankrigstiden fick största sparsamhet iakttas. Man lappade och lagade och allt som kunde återanvändas togs tillvara. Reparationer utfördes i första hand vid kompani. Vid tvätt och mer kvalificerat underhåll hänvisades kompaniet till regementets tvättinrättning och verkstäder. Där beräknades kostnader på olika arbetsmoment som sedan debiterades kompaniets konto för materielunderhåll.

Bilden visar skomakare och skräddare vid kompani 1925-1926. Magnus Skoglund var far till I2-officeren Larsalle Skoglund och blev fanjunkare 1918, löjtnant i armén 1931 och expeditiönsföreståndare vid regementsexpeditionen 1928-1934.

Persedelunderhåll till lägsta kostnad vid 11. kompaniet. Värnpliktige 516 49/25 Ohlsson sände kortet till kompaniadjutanten fanjunkare Magnus Skoglund med påskrift ”Hjärtligt tack för vänligt bemötande under den gångna vintern”.

Kompaniförrådets drift och skötsel var ofta föremål för inspektion. Vid arméfördelningschefens inspektion vid I22 1932 fick regementet beröm för god ordning och väl skötta kompaniförråd. Det var inte ofta medarbetare fick beröm på den tiden. Mera vanligt var att den inspekterande som slutomdöme från liknande förrättning yttade:

- Bra ordning här, kapten, för att med ett par skor i handen vända sig till kompaniadjutanten och fortsätt: - Dåligt borstade skor, fanjunkarn.

Detta är en sann historia, berättad av framlidne översten och regementschefen Sven Holmberg.

Genom rationalisering av förrådsverksamheten och viss förvaltningstjänst vid förband i mitten av 1940-talet utgick befattningen för underofficer ur organisationen.

Björn Traung

Artikeln är hämtad ur manus till ”Underofficerare vid Värmlands regemente 1812-1972”, ett arbete som pågår inom föreningen f d Underofficerare vid Värmlands Regemente.

Elake Kurt . . .

Den unge mannen gick in till sin chef:
- Hjärtligt tack för löneförhöjningen, direktör Andersson. Här är negativen från firmafesten.

* * *

- Vilka vackra tänder fröken har.
- Ja, det är ett arv efter min mor.
- Ah, sådan tur att de passade.

* * *

Fanjunkaren i mässen:
- Den här groggen blev visst för stark. Det är bäst jag dricker ur lite konjak först innan jag slår i vatten.

Direktör Svensson satt och solade på stranden för nakenbadarna när hans sekreterare kom förbi. De började prata men till sist hördes direktör Svensson fräsa till:

- Snälla fröken, sluta upp att kalla mig kortis!

* * *

Hos gynekologen:

- Jag har glada nyheter för er, fru Svensson.
- Fröken Svensson, om jag får be.
- Jaså. Ja, i så fall har jag dåliga nyheter.

En nybyggare i Amerika hade sågat och huggit en ansenlig massa ved, när en indian kom förbi. Nybyggaren frågade:

- Hur blir vintern?
- Mycket sträng och kall, svarade indianen.

Då högg nybyggaren ännu mer ved. Efter en tid kom indianen åter förbi. Nybyggaren undrade:

- Vad såg du för tecken på att det skulle bli en sträng och kall vinter?
- Vit man hugga mycket ved.

Cayennepeppar

Man brukar påstå att den tyska underofficeren utgjorde gamla tyska arméns ryggrad. Jag undrar, om man inte skulle komma bra nära sanningen om man påstod detsamma om den svenska underofficeren visavi den svenska armén. Ty en lojalare och plikttrognare personal än i den svenska underofficerskåren får man leta efter.

Vad den delen beträffar som kommit på Värmlands regementes lott så är den värd ett utomordentligt högt betyg. Underofficerarna var och är fortfarande, med något enstaka sällsynt undantag; söner av provinsen. I allmänhet var de besuttna bondsöner som hade det väl ställt ekonomiskt. Som värmlänningar hade de det lätt att handskas med folk och var i allmänhet på gott humör, hur regnig en inryckningsdag än var eller hur "laddade" de inryckningsglada beväringarna än kunde vara.

De flesta intog bemärkta platser i sina hemsocknars kommunala liv. En underofficer vid Värmlands regemente var liktydigt med en rejäl karl på vars ord och beslut man fullt och fast kunde lita. Under trossnästiden var förhållandet mellan kompanichef och hans kompaniadjutant som mellan två goda vänner. De gjorde allt för att få arbetet att gå så friktionsfritt som möjligt, till utbildningens och truppens bästa.

Ett bevis på det goda förhållandet mellan officers- och underofficerskåren vid regementet torde vara att det var sed att underofficerskåren varje år under mötet var officerskårens gäst på en stor och glad middag i officersmässen.

Vid en sådant tillfälle infann sig fanjunkare B A Olsson på Näs kompani till middagen. Han var stor och stadig, glad i mat och mycket sparsam. Han gick och myste av belåtenhet inför utsikten av en god middag och allting var frid och fröjd. Smörgåsbordet avåts och så småningom bänkade man sig vid det stora bordet, som var dukat i hästskoform i officersmässens stora matsal.

Soppan bars in och nu började ödet samla ihop trådarna för att riktigt knyta in fanjunkare B A Olsson i sin väv. Att användas till soppan stod nämligen några små glasflaskor med cayennepeppar utsatta på bordet.

B A såg hur den ene efter den andre försiktigt tog ett par korn ur flaskan. Han fick ganska snart klart för sig att detta nya som här mötte honom, måste vara något förfärligt fint och mycket dyrbart. Alla var ju så förskräckligt sparsamma med de små glasflaskorna. En försiktig fråga vågad till bordsgrannen, spjuvern Kurre, stärkte honom ytterligare i tron,

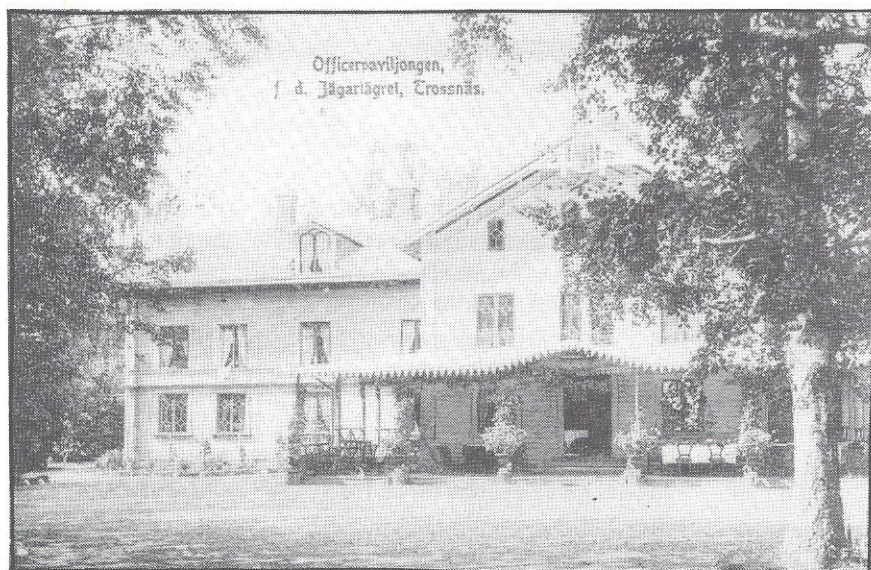
att han nu äntligen hade fått tag i en av livets verkliga njutningar.

När därför flaskan med sitt brunröda innehåll äntligen efter något dröjsmål nådde B A, passade han på och tog för sig, inte försiktigt och sparsamt som de andra, utan han öste väl en tesked full i sin sopptallrik. Därefter började han att med belåten min äta. Första skeden gick väl an men sedan var det färdigt. Aldrig har väl en middag varit ett sådant inferno för en rättskaffens fanjunkare vid ett svenskt regemente.

Aldrig har väl en regementschefs tal till sitt regementes underofficerare mottagits med sådana grimaser som dem fanjunkare B A Olsson bestod med, då han satt och tvingade i sig den ena skeden efter den andra av den svidande, avskyvärda soppan. Men alltid har sin ände och till slut hade B A satt i sig "finheterna", midnatten fortsatte och blev till ända.

B A svor dyrt och heligt att aldrig mer skulle han ha sådant fanstyg i sin sopptallrik. Det dröjde en god tid innan löjtnant Kurrens uppgifter i allmänna ämnen togs för gott av B A. Av skadan blir man vis men sällan rik.

Okänd författare

Officerspaviljongen i f.d. Jägarlägret, Trossnäs. Vykort poststämplat 14 sept 1903. Tillhör Karl Olov Johansson

Värmlands Fältjägare

av Åke-Gösta Bratt

Hösten 1787 utbröt krig mellan Ryssland och Turkiet. Gustav III, som planerat återvinna sin svalnade popularitet genom ett lyckosamt krigsföretag, fann nu tiden lämplig att förbereda ett anfall mot de söder ut engagerade ryssarna. I all hemlighet lät han under våren 1788 upprusta armén och i juni överfördes - under konungens befäl - trupperna till Finland, där de i slutet av månaden, utan krigsförklaring, överskred gränsen mot Ryssland.

detta sammanhang av särskilt intresse en skrivelse, tillställd generallöjtnant Meijerfeldt.

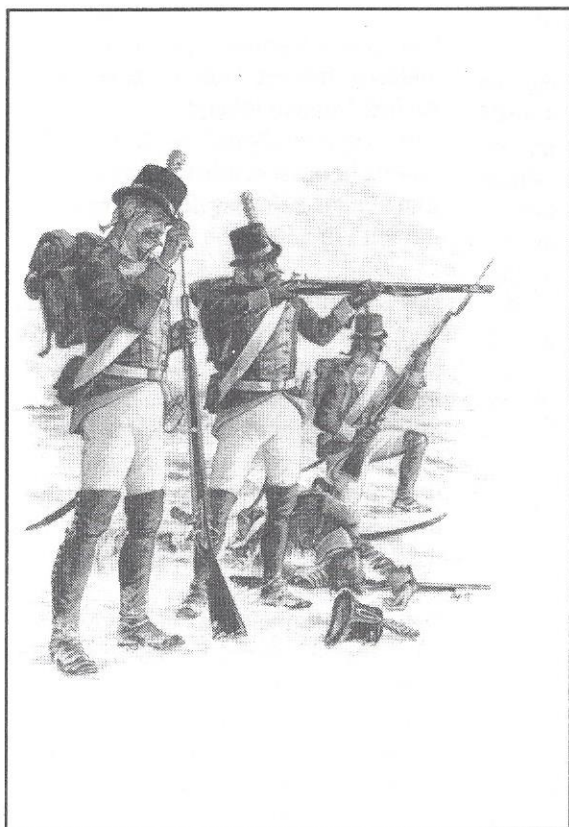
- Gustaf etc etc. Som Vi i Nåder beslutit att på gränsen mot Norge låta i Värmland upprätta en Jägarekår, bestående av 600 man, samt uppdragit besörjandet därav till Kaptenen vid Nerikes och Värmlands regemente Thomas Rappolt, som Vi framdeles till Chef för samma kår utse ämnat, så vele Vi sådant härmed till-

kännagiva, samt därjämte underrätta, det Vi för att så mycket snarare få denne kår exercerad i Nåder tillåtit icke allenast, att 12 man av de yngste och raskaste soldater vid varje kompani av de i Sverige varande bataljonerna av Nerikes och Värmlands Regemente måge uttagas och till en början i denna nya kår insättas, varifrån de likväl sedermera, då de icke längre tarvas, böre till sina kompanier och rotar återgå, utan även skickliga officerare utav samma regemente efter skedd överenskommelse med Eder måge till Jägarekårens vederbörliga inövande få kommenderas.

Högkvarteret Kymmenegård den 23 aug 1788.

Gustaf.

Konungen, som kort efter det denna skrivelse utfärdats

Soldater i fält, klädda i uniform m/1798

Då man kunde vänta att Danmark skulle uppträda på sin ryske bundsförvants sida och således ett anfall över Norge mot Värmland kunde förutses, lät konungen vidtaga särskilda åtgärder till stärkande av detta landskaps försvar. Gustav III befann sig, som förut nämnts, vid armén i Finland, där han i augusti förlagt sitt högkvarter ombord på skonerten Amphion vid Kymmene gård. Bland de befallningar som härifrån utgick, är i

erhållit bekräftelse på Danmarks inträde i kriget, avreste nu till Stockholm beledsagad av sin tillgivne vän, överste Gustav Maurits Armfelt. Denne utsågs till ledare för rustningarna i Dalarna och Värmland och erhöll samtidigt befälet över därvarande trupper.

Efter ett besök i Dalarna inträffade Gustav III i Karlstad den 24 sept. Några åtgärder beträffande Jägarekåren hade vid denna tidpunkt ännu inte kunnat vidtagas, beroende på de oroliga tiderna. Ko-

nungen lät nu i Karlstad förordna en utrustningsdeputation, som under Armfelts ordförandeskap skulle "fullkomna och till slut bringa, vad Kongl. Majt:s nådigst vidtagna särskilda anstalter ej kunde medhinna till värmländska gränsens försvarande emot fientligt anfall från norska sidan".

Lantvärnet

Resultatet av deputationens arbete blev det inom värmländska gränshärandena uppsatta lantvärnet. Under oktober 1788 uppgick detta till omkring 800 utrustade lantvärnsmän. Till befälhavare utsågs den förut omnämnde kapten v Rappolt. Ur detta lantvärn utgick längre fram den av Gustav III åsyftade Jägarekåren genom att man i huvudsak biföll ett i slutet av nyssnämnda år från Armfelt inkommet förslag att provinsen skulle "lämna det på gränsen boende lantvärnsmanskapet till stam för en Jägarekår, som både i fredstider och i krig med Norge skulle underhållas m m enligt Kongl. Majt:s brev den 23 aug 1788".

Enär kapten v Rappolt åter kommenderats till Finland, där han stupade 1790, konstituerade Armfelt till chef för den under uppsättning varande jägarekåren från den 1 aug 1789 majoren vid Nerikes och Värmlands regemente Fredrik Mangus Stuart. Sedan denne tillträtt chefskapet lär han under hösten förrätta mönstring häradsvis med lantvärnet, varvid till jägare approberades 378 man. Dessa indelades sedermera på 3 kompanier.

Den 16 mars 1790 stadfäste Armfelt de åtgärder Stuart vidtagit, varför man från nämnda dag kan anse "Wermlands fältjägarbataillon" uppsatt.

De härader ur vilka förbandet härvid rekryterades var: Fryksdals, Gillberga, Jösse, Nordmarks och Älvdals härader. Därtill kom 10 man från Filipstad. Officerare transporterades till kåren från Närkes och Värmlands regemente, Lantvärnet och Dala-frikåren. I juni 1792

bestämde sedermera Kungl. Maj:t att bataljonen skulle bestå av 3 kompanier om 100 man samt utgöra en särskild bataljon under Närkes och Värmlands regemente. Tjugo år senare vidtogs emellertid en betydligt märkligare förändring i förbandets organisation.

År 1812 befriade Kungl. Maj:t "en del av bergslagerna i Närke från extra roterings utgörande i manskap emot det att nämnda bergslag erlade en viss årlig vakansavgift för vilken en ny fältjägarebataljon av 300 man, fördelad i 3 kompanier, skulle uppsättas och införlivas med den förutvarande Värmlands fältjägarekår".

Från mitten av år 1812 erhöll förbandet sålunda en manskapsstyrka av 600 man, alltså den som Gustav III från början åsyftat. Indelningen blev nu på 2 bataljoner om vardera 3 kompanier och förbandets benämning "Värmlands fältjägare-regemente". Chefen erhöll från år 1819 överstes grad. Något regementsnummer erhöles emellertid ej förrän år 1833, då det nummer som förut innehafts av "Konungens eget värvade regemente", nämligen 26, övertogs av fältjägarna.

I 64 år bibehölls 1812 års organisation trots att förslag till förändringar förekom under perioden. Sålunda föreslogs under riksdagen 1837 en reduktion av manskapsstyrkan men utan resultat. I 1862 års lantförsvarskommitté framlade en ingenjörsofficer förslaget att fältjägarna skulle ombildas till ingenjörstrupp och sammanslås med dåvarande sappörkompaniet. Förslaget kom dock aldrig före i riksdagen.

Från år 1876 begynte de indragningar vid förbandet, som senare skulle komma att fortgå. Detta år fastställdes manskapsstyrkan till 500 nummer, vilket genomfördes på så sätt att liv- och 4. kompanierna erhöles 84 nummer men de övriga kompanierna endast 83 nummer. Samtidigt med denna reduktion ändrades förbandets benämning till "Värmlands fältjägare-kår". År 1894 drogs 5. och 6. kompanierna in, varefter kåren ställde upp med endast 4 kompanier.

Länge skulle det emellertid nu inte dröja förrän Värmlands fältjägare skulle drabbas av ett ännu tyngre slag. Detta skedde vid 1901 års urtima riksdag. Då fattades det beslut som innebar att fältjägarna skulle upphöra som självständigt förband, lämna sin kära hembygd och uppgå i en nyuppsatt organisation på Ostkusten, Livgrenadjärerna i Vaxholm.

Uniformen

När Värmlands fältjägare bildades erhöles kåren en helt grå uniform. Jackan var dock försedd med gröna uppslag. Redan 1792 övergick man dock till en uniform av grönt kläde. Denna färg på beklädnaden bibehölls sedan för all framtid.

Från början bar en officer vid fältjägarna en hatt av halvhög cylindertyp. Det smala brättet var uppvikt på vänstra sidan och försett med en gul ståndare, så kallad sultan, som var placerad över en stor gul kokard. Från denna nedhängde en i öglor flätad silvertråns. Hatten pryddes dessutom av en bred, uddig silvergalon med rutig botten. På jackans framsida satt svarta revärer och den var dessutom försedd med uppveck samt uppvikningar i samma färg. På armarna fanns svarta uppslag. Såväl uppslag, uppvikningar som uppveck var kantade med dubbelt vitt kläde. Innanför den svarta, snedskurna, 7,5 cm höga kragen, vilken också var vitkantad, bars en röd spännhalsduk. En svart klädesväst med 15 små knappar bars under jackan.

Fotbeklädnaden utgjordes av stövletter, vilka silvergalonerade skaft var dragna utanpå de smala långbyxorna. Förutom sabel i svart gehäng tillkom så ett blågult klädesskärp och slutligen "skulle hårpiskan vara bunden 2 tum från huvudet".

Liksom vid arméns övriga truppförband företogs då och då allt efter tidens smakriktning förändringar i fältjägarnas klädesel. Så till exempel bar man år 1816 som huvudbonad en "tsckakå". Denna avlöstes år 1846 av en hög läderkask med pik. Samtidigt infördes en enradig vapenrock, vars skört gick till halva låret. Den hade röda axelklaffar med gula regementssiff-

ror för manskapet. Färgen på uniformsklädet, som från början varit mellangrönt, hade från år 1835 förändrats till mörkgrönt.

År 1859 erhöles jägarna så slutligen den uniform som de sedan skulle i oförändrat skick bära ända till år 1902, när de upplöstes. En mindre detalj beträffande sommardräkten ändrades dock men är av betydelse enbart ur skönhetssynpunkt. Det bestämdes år 1870 att de vita linnebyxorna skulle bytas ut mot sådana av blårandigt tyg. Att detta inte passa ihop med den gröna jackan behöver knappast framhållas.

Om 1859 års uniform skriver den store målaren, friherre Gustaf Cederström, i sin bok *Minnen* följande:

- Hur jag blev jägare? Jo, då jag ej fick bli kavallerist som min bror eller sjöman som min far, valde jag den vackraste uniformen i infanteriet.

Här kan tillfogas att Cederström under åren 1864-70, innan han övergick till konstnärshuset, var officer vid Värmlands fältjägerregemente. Beträffande fältjägareuniformen påstås att konung Karl XV lär vara upphovsmannen till den pittoreska modellen som ju betydligt avvek från vad man annars var van vid vad gäller infanteribeklädnad.

Det mest originella var utan tvivel den om italienska bersaglierehatten påminnande huvudbonaden, den så kallade jägarehatten. Den bars dock endast till parad. Vid andra tillfällen bars lägermössor av samma modell som vid fotgarderna. All gradbeteckning var av silver eller vitt redgarn. Officersjackan hade axeltrånsar av silver, svarta snömakerier och tofsar på framsidan samt en 2 meter lång redgarnskordong som i en båge hängde över bröstet till vänstra axeln, där den slutade med flätverk och tofsar. Allt detta var enastående prydligt utan att därför vara på minsta sätt pråligt.

Manskapets jackor var försedda med axelprydnader av svart redgarn. Knapparna var av vit metall, officerarnas var prydda med värmlandsörnen. Det torde

knappast behöva framhållas att denna mörkgröna, på intet vis lysande uniform, utomordentligt väl gick tillsammans med det värmländska landskapet.

* * *

Åke-Gösta Bratt fortsätter med att redogöra för beväpningen, som under 1790-talet utgjordes av 19 mm studsare jämte huggare. Hösten 1827 erhöll fältjägarerna 1815 års förkortade gevär med bajonett av förlängd modell. Under hand skedde förbättringar av vapnen för att 1864 utmynna i spetskulegeväret, vars projektil "närmast liknade projektilen till en nutida medelsvår fältkanon". Sedan följde slag i slag moderniseringen av förbandet som år 1871 erhöll samma exercisreglemente som det övriga infanteriet.

Författaren skildrar fortsättningsvis den historiska utvecklingen i Europa där Värmlands fältjägare deltog i de olika fälttagen, vid flera tillfällen som avantgarde. Där om finns utförligt berättat i boken Värmlands Fältjägare.

Författaren säger vidare att Värmlands fältjägare var liksom gardesregementena värvade. Första tjänstetiden utgjorde för stammen 6 år men därefter förekom att jägaren rekapitulerade på 3 eller 6 år. Ytterligare rekapitulation förekom däremot sällan. De som befordrades till korpraler kvarstod ofta i tjänst tills de blev pensionsberättigade, vilket inträffade efter 25 tjänsteår. Om manskaper vid jägarna kan man med fog säga att det besatt en viss hurtighet, som de indelta soldaterna inte alltid i samma mån kunde uppvisa, givetvis beroende på att de senares genomsnittsalder ofta var högre.

Sina årliga vapenövningar hade jägarna från år 1810 förlagda till Varpnäsmon dit även Värmlands regemente efter 1817 förlades under sommarövningarna. Mötesplatsen var, enligt Lilljebjörn, bra under regniga år, ty då var marken torr och fast, men var det "långvarig torka, fick man vada i djup sand och det dammade alldeles förfärligt". Dessutom var det långt till rinnande vatten.

Trossnäs fält

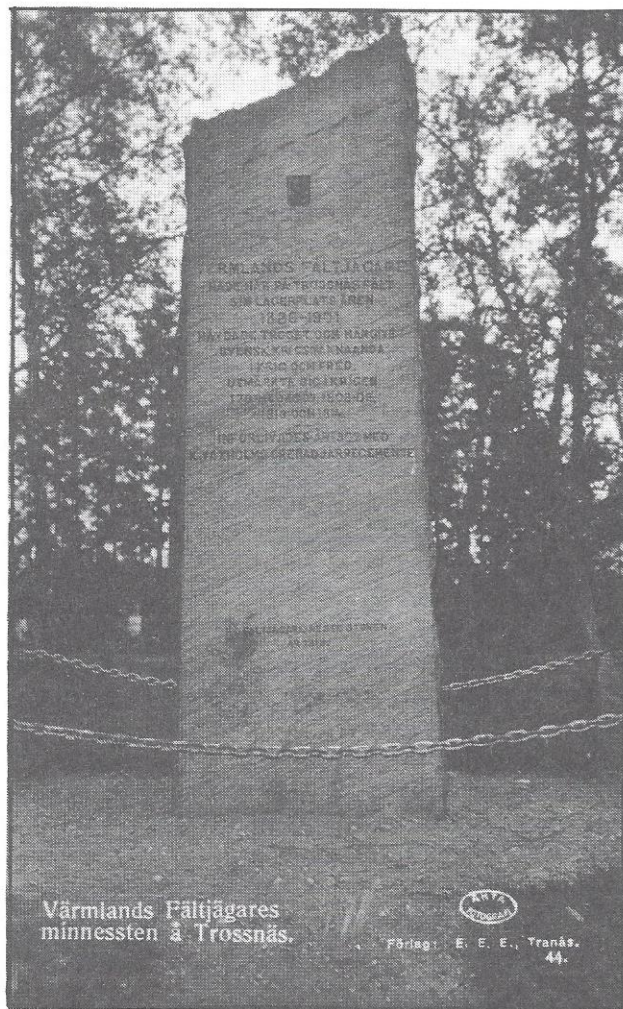
År 1832 flyttades mötesplatsen till Trossnäs fält. Även Värmlands regemente förlades dit två år senare. På Trossnäs disponerade "de gröne" och "de blåe", som man populärt kallade de två regementena, respektive nordvästra och södra delen av det vidsträckta fältet.

Den 19 juni 1885 fick Värmlands fältjägare ur dåvarande Hertigens av Värmland hand, Kronprins Gustaf, mot taga sin första fana. I sin egenskap av så kallat lätt infanteri hade jägarna före 1871 i sina reglementen ej någon plats angiven för denna trofé men sedan truppförbandet sistnämnda år erhållit samma exercisreglemente som det övriga infanteriet "gjorde sig behovet av en fana gällande".

Vid Värmlands Regementes Kamratförenings årsmöte 1 nov 1990 överlämnades en kopia av fältjägarfanan till öv l.gr Dan Snell av Bror Evensson, klädd i fältjägarernas gröna uniform. En andra kopia av fanan finns på en vägg i personalmässen på Värmlands regemente.

Originalet finns fortfarande på regementet i Vaxholm.

Harald Persson

Inristad med guldskrift på det stora granitblocket:

Värmlands Fältjägare hade här på Trossnäs fält sin lägerplats åren 1836-1901. Hävdade troget och hängivet svensk krigsmannaanda i krig och fred. Utmärkte sig i krig 1788-1789, 1807, 1808-1809, 1813 och 1814. Införlivades år 1902 med K. Vaxholms Grenadjärregemente. F d Fältjägare reste stenen år 1918.

I en liten, oansenlig annons i Nya Wermlands-Tidningen lördagen den 1 maj 1869 bekantgöres:

Å Landeriet Åttkanten är från denna dag restauration öppnad... Söndagen den 2 maj utföres musik af Wermlands Fältjägare-Sextett.

Carlstad den 1 maj 1869

G A Sjöberg

Så var det då ...

421.4925 Hilding Boström från Västra Ämtervik ryckte in till Värmlands Regemente 1925 för rekrytutbildning vid 11. kompaniet. I förläggningen på 3. våningen av kasern 1 fanns även Hugo Bohlin, vars föräldrar hade kafé i Arvika, Ernst Eriksson från Hensgård, Torsten Johansson, Aplung, Sven Forsberg, Folkesgården, och Alexander Hult, Lofalla.

Sergeant Engström började utbildningen med gevärskännedom. Vapnet plockades isär och sattes ihop dag efter dag. Trots detta var han mycket populär bland pojarna, till och med så populär att en insamling startades för honom. Lönen var då liksom senare i underkant. 50 öre per dag betalades ut var 10. dag och den omsattes främst på Soldathemmet. Där brukade de blivande soldaterna samlas i grupper för allsång kring pianot.

Innanför grindarna fanns även markenteriet mitt emot första bataljonshuset följt av arresten, Kurran. Markan var en stor sal fylld med bord där kaffe och bulle serverades för 25 öre. Utanför kaserngården fanns de något dyrare kaféerna inom Karlstad. Det var Café 9:an på Sandbäcksgatan, Café Savoy en halvtrappa upp på Drottninggatan och Café Linnéa på Tingvallagatan. På dessa kaféer kostade kaffe och bulle 50 öre.

Övningarna förlades mest till Norra exercisfältet där skogsbrynet anfalls under ljudligt skrikande. Med "Bajonett På" startade anfallet när plutonchefen drog värjan. Andra mer avancerade övningar skedde vid Sanna herrgård. I slutningen sköt rekryterna med skarp ammunition medan andra delar i kompaniet ryckte fram under kulregnet. Alla skulle vara med på denna övning för att få känna på vad strid under eld innebar.

Marschprovet om 3 mil var i slutet av utbildningen. När kasernerna kunde skymtas mötte musikkåren i Råtorp och märkligt nog var den sista sträckan från Råtorp till förläggningen lättare än väntat att gå.

Våren 1926 blev 421 Boström uttagen till reservbefäl och fick stanna kvar ytterligare en månad. Efter träning i befälsförläggning, kommandoord och hårdare gymnastik blev det så muck bortåt midsommartiden. Hemma på gården i V Ämtervik väntade föräldrarna på att få hjälp med jordbruket. Ett år i praktiskt arbete följdes så av teoretiska studier vid Ingesund folkhögskola. Rumskamraten där var Gunnar Johansson som spelade fiol.

Vi ska sälja oss dyrt

Den 12 april höll 421 Boström på med buskröjning i hagen på gården i V Ämtervik när ett bud kom med mobiliseringsorder. Nästa dag samlades förbandet till Vänershov vid nuvarande kaffehuset Löfberg i Karlstad. Förbandet var 91:a skolkompaniet med den bistre ryttmästare Caspengren som kompanichef. Överste Pira var Fobef och general Rappe milochef. När kompaniet ställdes upp utanför förläggningen i Vänershov fanns många anhängare med som åskådare.

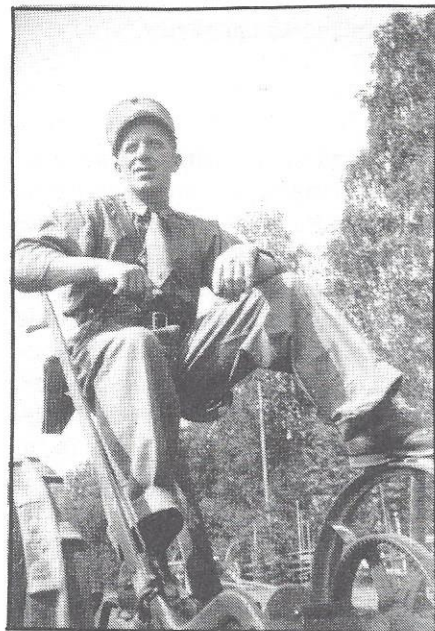
Ryttmästaren började med att ge en allmän orientering:

- Vi skall ut på farligt uppdrag. Med skarp ammunition ladda!

Detta resulterade i att fruar och fästmör rusade fram till de sina och stor kalabalik uppstod. Kompaniet lastade upp på lastbilsflak för förflyttning till Årjäng. Några kilometer utanför köpingen stoppades kolonnen och order gavs om att dra gevären för skarpskjutning.

- Vi ska sälja oss dyrt, sa soldat Wickström, som hade godisaffär snett emot residenset i Karlstad.

Kolonnen fortsatte mot gränsstationen vid Hån, där inkvartering skedde i ett oeldat f d skolhus. Norrmän hade då börjat komma in över gränsen. Diken var fyllda av militär materiel, kanoner, gevärs, kikare med mera. De norska flyende avväpnades och slussades vidare med bussar huvudsakligen till uppsamlingsläger vid Filipstad.

Hilding Boström utbildar i värntjänst

När Nordanskogs kompani kom för avlösning hade skolkompaniet upplevt pingsten med orden "Höjd Beredskap" och "Givakt". Handgranater hade utdelats vilket ytterligare poängterade allvaret i bevakningstjänsten. Soldaterna var allmänt skräddade med dålig nattsömn inte bara orsakad av vaktjänstens långa pass. Kompaniet ingick då i Bataljon Klarälvdalen med Prins Gustav Adolf Bernadotte, kungens far, som bataljonschef med majors grad.

Avlösningen var välkommen men nödvändig eftersom skolkompaniet var i stort behov av repeterad och utökad utbildning. Efter förläggning i Molkom utbildades befälsaspiranterna av kapten Karlsson, plutonchef, och ryttmästare Caspengren, kompanichef. Ett exempel på träningen var den övning som utfördes med cykeln buren på raka armar under det att man vadade över ett vattendrag i det kalla vattnet.

I berget under Kvarnberget tjänstgjorde kaptenen och sedermera konsul Boo Nyström som chef och överste Grevillius

som examensförrättare. Där deltog Boström som elev i luftbevakningstjänst, rapportskrivning, flygplanstyper, beräkning av höjder med mera. Denna och andra kurser varvades med tjänst vid varmlandsgränsen. Det blev inte mycken tid över för gården i V Ämtervik. I Dalmansgården i Östmark var förbandet förlagt under en av de bistra vintrarna 1941-42 med ofta 42 grader kallt. Där togs norrmän om hand för vidare befordring till landsfiskalen. Ibland knarrade det så kraftigt från postens vaktrunda att det var svårt att få sova. I gårdesgårdarna smällde det i träet på grund av kylan. Vid Ganterud utanför Torsby utbildade Boström i ksp m/36 och tunga vapen för infanteriet. På Backamo i Bohuslän följde så officersutbildning med examen och fänriks grad.

Små episoder

1942 låg kompanistaben inkvarterad på Hantverkaregatan i Arvika. Som kompanichef tjänstgjorde en postmästare från Säffle, advokat Svanfelt från Sunne var fänrik och plutonchef liksom fänrik Boström. Edvin Samuelsson var kock. Stabens placering var strategiskt belägen snett emot Spritboa. Boströms broder

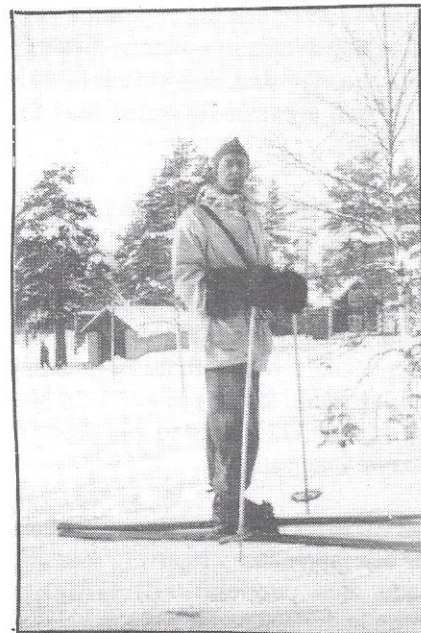
Bertil var bilförare vid staben. Vid en översteinspektion fick översten se en butelj i staben vilket föranledde frågan vad den innehöll. Systembolaget var ju inom synhåll.

- Vatten, svarade bilförare Bertil. - Kontrollera, beordrade översten. Och se, det var vatten!

Ett sorgligare minne är från stabens vaktjänst. Gevären stod alltid klara i sina ställ. En mcordonnans var förälskad i en företagschefs dotter. Vid en fest utanför Gunnarskog åkte mcordonnansen dit med ett stulet gevär, svartsjuk och kär som han var, och sköt sig!

Under 1944 tjänstgjorde löjtnant Boström som kompanichef med målare Ivar Johansson från Deje och Engdahl som plutonchefer. Kapten Linderholm, frisören med salong bredvid Ekelöf & Svensson, ledde grannkompaniet med staben i Torsby. Sedan kom så äntligen den efterlängtda hempermitteringen på försommaren 1945 och gården i V Ämtervik kunde åter få normal skötsel.

Kerstin Erlandsson

Bataljonschef H K H Prins Gustaf Adolf februari 1942 i Likenäs

Kungl. Wermlands Regemente-Expedition. Vykort stämplat 6/4 1915 lantbrevbärarstämpel. Tillhör Lennart Oxenstad.

Jag ser i backspegeln

Året var 1938 och jag stod inför valet att antingen mönstra på m/s Miraboca eller sno värvning. Som väl var för mig själv och svenska försvaret blev det värvning.

Hade jag valt första alternativet så hade jag kanske varit sjökapten nu eller också så hade jag blivit instängd i Amerika som tiderna då var. Jag kunde ha blivit stand-in för Gregory Peck. Jag var 17 år och livet hägrade. Men min far frågade mig hur jag skulle försörja mig. Därför blev det trots allt I22 i Karlstad som sågs som säkrare inkomstkälla.

Det var Ernst Kärrman, Egon Kärmans far och fanjunkare i reserven, som ordnade med papperen till Kungliga Värmlands Regemente. Apropå reserven så fanns då en vice korpral i reserven vid namn Jungven, som senare avgick som hedersbefordrad korpral. Inträdesproven var inte så knepiga. I korridoren hade trestreckade furiren Oscarson ett prov bestående i att under en snusnäsduk m/ Holmberg låg ett 10-tal prylar. Om man kunde räkna upp alla fick man skriva på kontraktet för 3 år. Missade man en enda sak blev det 1-årskontrakt. Om kontraktet sedan skulle förnyas så hette det att det rekapitulerades.

Så började militärlivet med uttagning av gul väst m/ä, marschskor m/29, exercismundering och påse för reservprovi- ant. De minnen som finns kvar sedan den tiden är de roliga. På det viset överlevde vi de ibland hårda dagarna. Jag kommer ihåg att jag en gång till hemresan inte hade några pengar. Resan till Göteborg tur och retur kostade 18.30 med gamla Bergslagens Järnvägar. Mitt telegram till min far löd:

- Sänd 15 spänn som lån. Din son. Senare på dagen kom svaret:
- Den som spar han har. Din far.

Men jag kom hem. Sämre gick det för en kamrat till mig. Han ringde hem och sa att han inte hade några skor inför hemresan till jul. Efter några dagar kom ett paket med ett par skor. Vad gör då en

fattig och pank blivande knekt? Man säljer skorna till ett bra pris, 20 kr. Ingen hemresa och föräldrarna tyckte att det var konstigt att han inte kunde komma hem. Han försvarade sig med att han saknade respengar. Modern svarade att det var konstigt, hon hade lagt 20 kr i tåhättan.

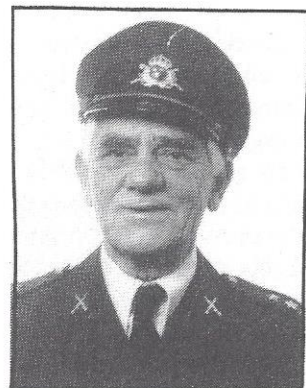
Tyska plan över Karlstad

När tyskarna invaderade Norge fick vi verkliga uppgifter på regementet. På taket av kasern III monterades en luftvärns-kulspruta för försvar. Där låg vi beredda att skjuta ner tyska flygplan. För att skjuta in oss på pjäsen sköt vi då och då salvor mot Borgmästarholmen. Det var en fin kommendering att ligga uppe på taket när vårsolen gassade.

Vid två tillfällen sköt vi mot tyska plan. Egentligen fick vi inte skjuta på planen när de kom med kurs mot staden. De skulle tas om hand av ett luftvärns-förband som fanns på berget där Våxnäs kyrka nu ligger. Detta förband tvingade ner ett av planen som landade på Färjestads travbana.

Regementets hela bilpark utgjordes av en grönsvart gammal Ford, körd av furir Cruse, en Chevrolet, gråmålad och lånad från T2 med vidhängande chaufför, en personbil och en motorcykel med sidvagn. Med dessa fordon åkte vi runt halva Värmland och Dalsland med inkallelseorder för både folk och fordon. Kaserngården fylldes snart upp med folk och bilar. Största problemet var att ordna uniformer till de inkallade. Den första tiden var det inte många som var reglementsenligt klädda men allvarligare var att det inte heller fanns vapen till varje man.

Hästar köptes in av hästvärderings-nämnder runt om i landskapet. Villkoret för att få en häst såld var att den skulle transporteras till regementet. Vid ett tillfälle anlände 100 hästar från filipstads-trakten. Hästarna var förspända de mest skiftande fordon allt ifrån sulkies till vanliga dyngkärror. En kom till och med dragande med en höräfsa! Dessa fordon

Lennart Persson

stod sedan kvar uppställda på västra fältet och blev så småningom hinder på flygfältet. En av hästarna störtade och dog när den kom fram till grind nr 7, antagligen av ålderdomssvaghet eller måhända på grund av att den blev rädd av att ha blivit inkallad. Dessa dagar gjorde ett så starkt intryck på mig att jag stannade kvar i regementets tjänst i 40 år.

Alliansfria byxor

Nådens år 1945 tjänstgjorde jag i Transtrand, Dalarna. Chefen för regementet var en överste som gjorde sitt chefsprov. Han hade i sin ägo två par ridbyxor, det ena paret var av tysk modell och det andra i engelskt snitt. Tysk design var inte populär 1945 medan engelsk modell var mera i ropet.

En dag, när temperaturen visade minus 35 grader, kom han och frågade om det fanns någon som kunde ändra ett par byxor. Jo, det fanns en som åtog sig jobbet. Det berodde nog mest på att det var så kallt ute. I annat fall hade han nog aldrig försökt. Hur gjorde han då? De tyska byxorna lade han underst på ett bord med de engelska ovanpå, tog en sax och klippte till. Därefter lånade han en bondmoras symaskin och sydde ihop byxorna.

Efter någon dag såg jag resultatet och det var en fröjd för ögat. Det ena benet var varken tyskt eller engelskt och det andra benet ska vi inte tala om.

- Vad i helvete är detta? Ta hit den där skräddaren så jag får läsa lusen av honom! Skräddaren kom lite slokörad.

- Vad är det här? sa översten och pekade på byxorna. - Det är det sämsta och värsta jag någonsin sett i skräddarväg. Vad är ni för en skräddare?

- Skräddare, jag är ingen skräddare, jag är målare och det går inte att måla när det är 35 grader kallt.

Slutsats: bättre byxlös än rådlös eller skomakare blir vid din läst.

Med hänsyn till de som ännu lever och att mitt samvete säger att det får det vara bra för den här gången så slutar jag här. Nu när Kungliga Värmlands Regemente går en oviss framtid tillmötes så hade det kanske varit lika bra om jag blivit stand-in för Gregory Peck.

Lennart Persson

STRANDPAVILJONGEN. TROSSNÄS.

Strandpaviljongen, Trossnäs. Stämplat 190?. Tillhör Karl Olov Johansson

Högvakten Trossnäs. Stämplat 190?. Tillhör Karl Olov Johansson

En dag på I 22 år 1930

Kåseri med trumpetillustrationer av Lars Skoglund vid Carlstads-Gillet's Höstgille på Värmlands regemente den 15 november 1987. Lars Skoglund har ett musikaliskt förflutet i Läroverkets musikkår, där han blåste esskornett och trumpet. När musikkåren lade ner sin verksamhet startade han under läroverkstiden dansbandet Lalles Orkester och deltog under slutet av 1930-talet i andra dansorkestrar innan han 1939 antogs som officersaspirant vid Värmlands regemente. Lars Skoglund var 1977-84 skrivare och 1984-90 älderman i Carlstads-Gillet, sedermera Hedersgillebroder.

Lars Skoglund

Med Reveljens första toner på trumpet började dagen för de flesta på Kungliga Värmlands regemente på 1930-talet men så var inte fallet för alla. I stallarna, vinterstallet med ridhästarna och sommarstallet med draghästarna, hade rykten pågått en god stund. Stallarna låg på västra sidan av Kasernhöjden, varför avdelningen som hade stalltjänst redan hade företagit en uppfriskande promenad i ottan.

I22 var ett hästanspant regemente och om minnet är rätt så fanns i organisationen bara ett par lastbilar för kasernvården och förråden, en T-Ford och en Scania-Vabis, samt en sidvagnsmotorcykel för regementschefen. Senare fick han en Ford Junior. Även för "Spelet" som hade blåst reveljen i trapphusen till kasernerna hade dagen börjat tidigare, när han väcktes i kanslihusets vaktlokal, där han sov på läderbitsen. Hans trumpetsignaler var förresten inte helt ofarliga för honom. Reveljen var inte särskild uppskattad och han fick ibland ducka för en och annan marschkänga.

I 22 blev I 2

Mina minnen från åren omkring 1930 är livliga trots att jag inte är så gammal att jag var anställd där då. Jag är född på regementet 1920 och uppväxt där, först boende till 1923 i nedre underofficersbostaden och därefter till 1935 i 11. kompaniets adjutantlägenhet. 1939 ryckte jag in som officersaspirant vid regementet och fick då uppleva att regementet den 1 oktober bytte nummer från I22 till I2.

I22, som 1913 flyttat in från Trossnäs till de nya kasernerna, var ett i många

stycken självförsörjande samhälle. Huvuddelen av befäl och manskap bodde på regementet och levde sitt liv där. På Sandbäckens herrgård bodde regementschefen, på Sandbäckssudden överstelöjtnanten och majoren och på Sanna herrgård kapten Karlsson.

Av övriga officerare bodde kaptener och löjtnanter ute i staden men underlöjtnanter och fänrikar fanns i rum på fjärde våningen i kanslihuset och åt på mässen en trappa ned. Av underofficerarna bodde nästan alla på regementet. Fanjunkarna var inkvarterade i adjutantlägenheterna på varje kompani, några fanjunkare och sergeant i övre och nedre underofficersbostäderna samt på Skansen. Någon ogift sergeant bodde i rum på kompaniet liksom furirer och en del korpraler. Övriga korpraler och vicekorpraler bodde på logement tillsammans med beväringen.

Även maskinpersonalen fanns i övre underofficersbostaden, bland annat bodde där maskinchefen, radiomannen och uppfinnaren Gustaf Holm "Radiopappan" och på sjukhuset sjuksyster. Proviant kunde familjerna köpa på regementet liksom också färdiga portioner från matsalen. Färsk mjölk måste vi naturligtvis ha och den levererades av Lidback från Stora Våxnäs eller hämtades hos Agnes Olsson på Lilla Våxnäs. Provianten beställdes och hämtades sedan i proviantboden, Snusboa, i östra parken. I fråga om provianten var det noga med att ta allt tillvara. Regementets grisar skulle ha mat.

Efter reveljen, som hur ovälkommen den än var ändock väckte personalen, var det en kort stund trängsel i tvättrummen med

de nedsänkta tvättfaten i stenbänkarna. Vattnet var naturligtvis iskallt.

Det fanns en telefon

Med signalen "Appell" var det dags för vällingen, smörgåsen och kaffet i matsalen under överinseende av den ståtliga matsalsfuriren Jern. Han var en av de indelta knektarna som fortfarande tjänstgjorde året runt. Andra knektar var bara inne och gjorde möten. Att blåsa signaler var det huvudsakliga sambandssättet vid den här tiden. På regementet fanns bara en telefon på regementsexpeditionen. Gustaf Holm experimenterade med radio, även med radiobil med rörantenn på taket, men det skulle dröja länge innan detta sambandsmedel togs i bruk vid truppen. En promenad till de stora utedassen bakom gymnastiksalen eller norr om markententeriet följde efter maten.

Storskruven blåser basun

Vardagen fortsatte med uppställning, avlämning och korum i korridoren, där "Din klara sol går åter upp" sjöngs. Någon ur musiken brukade på tenorbasun ta upp melodin. Första passet på kaserngården utgjordes vanligen av Exercis I och musikkåren spelade marschmusik. Storskruven, fader till Gillebroder frisör Rolf Johansson, blåste marschtrion på basun så det ekade mellan kasernerna. Kl 0800 blåstes paradmarsch och flaggan hissades. Då stannade all verksamhet på kaserngården upp.

En del av truppen fortsatte med Exercis II med förflyttningssätten på Norra fältet medan andra övade avstånds- och målbestämning på den vanliga platsen väster om maskinhuset ovanför vinter-

stallet. På Västra fältet fanns bara några hus, bland annat ämbetsägorna och Stora Våxnäs där kaptenen Lidback bodde. Han lär en gång ha gett målangivningen "två finger vänster om gödselstacken". Alla såg frågande ut varför Lidback vände sig om och utbrast: - Nu har drängen kört ut gödselstacken!

Sista timmen före 2. frukost övades bajonettfäktning, Exercis III, där många fick ordentliga smällar eftersom de gamla bajonettfäktningsgevären med en liten puta på fjädrande stång i stället för bajonett ibland fungerade dåligt i fråga om fjädringen.

Under 2. frukosten var aptiten god men ibland kanske inte maten föll riktigt på läppen. Den som då hade något kvar av daglönen, 50-öringen, kunde köpa sig en påse härliga wienerbröd à 4 öre styck hos bagare Bredberg med bageri och affär i källaren under markan. Ofta spelade musikkåren under matrasten. Det var opera och operettmusik men också melodier som "My Golden Baby".

Fi pansar anfaller

Eftermiddagen började med övning i kompani. Det var ett stort pådrag av så stor vikt att fem lösa patroner delades ut till varje gevärsskytt och ett magasin till kulsprutegevär. Utgångsläge intogs och vid signalen "Eld" började framryckningen. Fienden utgjordes av stora och små röda skärmar. Skottlossningen var inte alltför intensiv, fem skott var snart slut och några sköt inte alls med tanke på den efterföljande vapenvården. För att ge en bättre bild av stridens hetta fanns konstgjorda hjälpmedel. Klapprän, påstås konstruerade av regementschefen överste Klingenstierna, markerade gevärseld och harskramlor automateld från kulsprutegevär.

Anfallet gick i alla fall framåt men så dök fiendens pansar upp längs Rydalsvägen. Det var kasernvårdens gamla T-Ford med knekten Mill vid raten. Den var inbyggd med trälämmar och kulspruta m/14 på flaket - vilken pansarbil! Mill var en friskus från Östmark med fästmö på Kvarnberget. En gång när

Kungl Värmlands Regementes musikkår. Vykort stämplat 16 jan 1918

han kom tillbaka efter besök på torpet svarade han på kaptenens fråga hur det hade varit: - Jo tack, men Hilma var kall som en groda.

Emellertid böljade striden fram och tillbaka tills signalen "Eld upphör" kom, populärt tolkad som "Nu ä dä slut på detta jävla skjutande". Med signalen "Tropp" anträdde hemmarschen. Kanske kunde det då passa med bastubad i gamla badhuset väster om gymnastiksalen. Dock inte förrän noggrann vapen- och perseldvård skett och de fem patronerna redovisats i form av tomhylsor eller patroner. Eftersom penninganslaget även då var knappt, så var detta viktigt.

En av de första till middagen i matsalen var knekten Öijer som arbetade i vedboden strax norr om matsalen. Han var mest känd för att alltid ha ett bibelspråk tillhands när han pratade med någon. Efter middagen begav sig många beväringar till soldathemmet, den stora vita stenbyggnaden vid Kasernhöjdens sydspets. Jag har många minnen därifrån, eftersom vi barn på regementet gick i söndagsskola där. Förste soldathemsföreståndare var framlidne majoren Folke Bergqvist, Hedersgillebroder i Carlstads-Gillet.

Då var mässen Mäss

På mässarna började kortspelet. På korpralsmässen handlade det om kille, på furirmässen poker och på underofficersmässen vira eller priffe. Under det att på officersmässen förbereddes kväl-

lens övningar med stadens unga skönheter hördes från kaserngården kommandoorden vid vaktavlösningen. Vakten visiterades noggrant före uppställningen, som regel av kompaniadjutanten. Det berättas från en sådan visitation att fanjunkaren var opasslig varför visitationen utfördes med all finess av fanjunkarfrun. Allt skulle fungera och alla kände ansvar för detta.

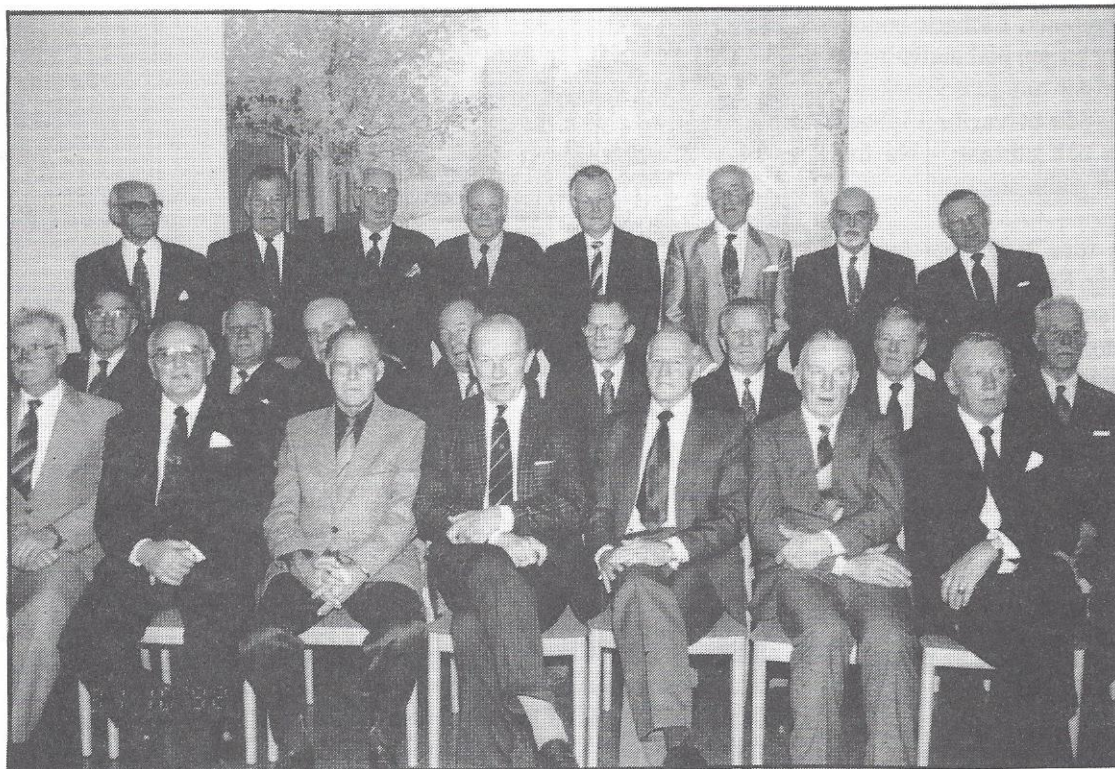
Denna kväll var det stor underhållning i gymnastiksalen. Fryksdalsmora från Sillegård var inbjuden att berätta historier och hon var en uppskattad gäst. Senare på kvällen hördes sprittande toner, Fryksdalsdans på trumpet. Dansen gick till Willners glada musik på dansbanan nedanför slänten öster om nuvarande mässbyggnad. För detta svarade en oklett ur musikkåren.

Nya övningar kommande dag gjorde att signalen "Tapto" blåstes kl 2130 och alla, nästan alla, återvände till sina kompanier. Nästan alla, någon hade väl fått tag på en grann karlstadstös och dröjde sig kvar i Östra parken eller på Snusboas veranda. Vi får hoppas att det gick bättre än för den stamskoleelev som efter vinterutbildning i Klarälvdalen fick ett illa stavat vykort med texten "Skek mek tie kroner jak är på tjåken".

Regementets igenkänningssignal "Tystnad" kl 2200 avslutade en dag på Kungliga Värmlands regemente.

Lars Skoglund

1942 års volontärer efter 50 år

*Bakre raden fr v: Henriksson, Granath, Rehn, Appel, Björkenbeck, Å Olsson, Torneback, Wannemo.
Mittenraden: G Johansson, Bergdahl, F Olsson, Lewin, Alm, Hebenius, E Johansson, Åberg.
Främre raden: H Johansson, Wännerud, Ragne, Prage, Lindgren, Helin, Thorselius.*

I okt 1992 firade 1942 års volontärskola på 12 sitt 50-årsjubileum. Av den ursprungliga skaran på 34 man var 22 närvarande, 7 förhindrade och 5 har gått ur tiden. Av de 3 lärarna, som ännu är i livet, var endast skolchefen på korpralskolan Enock Prage närvarande.

Kamrater som träffas

Jubileet började med avlämning till Enock Prage. Han sa rätt namn på 21 av de 22 deltagarna vilket imponerade och bidrog till en god början på en trevlig kväll.

Middagen inleddes med några minnesord över bortgångna lärare och kamrater men sedan var det en enda lång rad tal, minnen och historier. Vi hade bjudit med vår äldre kamrat Lennart Persson, volontär 1938, för att få distans till våra år 1942-45. Men det var inte lätt för den alltid språksamme Lennart att få komma till tals och när så var fallet blev det ofta:

- Pöjkar, ni skulle ha varit med på Hjukströms tid!

Frampå natten avslutades det hela med varm korv och öl. Sedan följde vi Enock Prage till kasernvakten, där han svingade sig upp på sin cykel och vi föll ihop i logement på kasern III.

Vi som blev kvar i yrket tyckte nog att vi var favoriserade och utvalda. Vi tyckte kanske även synd om kamrater som tvingades, eller själva valde, att söka andra yrken. Men med facit i hand kan man konstatera att det gått alla väl i händer. Följande yrkesredovisning ger belägg för detta.

Yrkesmilitärer 8 från löjtnant till överstelöjtnant.

Tullen 1 byrådirektör, 5 tulltjänstemän
Polisen 1 kommissarie, 2 polisinspektörer

Kartverket 1 byrådirektör
Skolan 1 folkskollärare

Kommuner och landsting 1 landsarkitekt, 1 vice brandchef, 1 maskinchef, 1 chaufför

Företag 1 driftschef, 1 kamrer, 1 försäljningschef, 1 sågare, 1 chefsinspektör, 1 källarmästare

1942 års volontärer var de första som bundits med 4,5 årskontrakt. Redan efter furirskolan i maj 1945 var det i huvudsak klart vilka som kunde bli befordrade och som kunde stanna kvar. Kontrakt som hindrade övergång till det civila löstes i flera fall av regementschefen överste Grevillius.

Bra sammanhållning

Tänk att 3 år tillsammans i ungdomens tid kan skapa gemenskap som står sig efter 50 år! En anledning var säkert att vi fick bra chefer redan från början, chefer som var rättvisa och som höll pennalismen borta. På volontärskolan var Bror Swartz skolchef och det är ingen överdrift att påstå att han var något av en

idol. Hans medhjälpare var också mycket mänskliga i sitt sätt att vara. Av dessa är Björn Lindgren-Traung, B-O Bengtsson och S B Bengtsson i livet.

Gymnastikfest i Kristinehamn

I maj 1943 visade volontärskolan upp stridsgymnastik, som var något nytt, under ledning av Bror Swartz. Skjortor och byxor sprack, blodet flöt och det blev stor succé. När kvällen kom låg de snälla pojkarna på sina pappersmadrasser i någon skola men några av de mer erfarna

gick till Stadshotellet, där naturligtvis Swartz befann sig. När volontär Johansson (Fjällis) skulle betala, visade det sig att pengarna inte räckte till. Vad göra? Han stegade fram till Swartz med sällskap med orden:

- Fänrik, volontär Johansson anhåller att få låna 5 kronor, ity jag har levat över mina tillgångar.

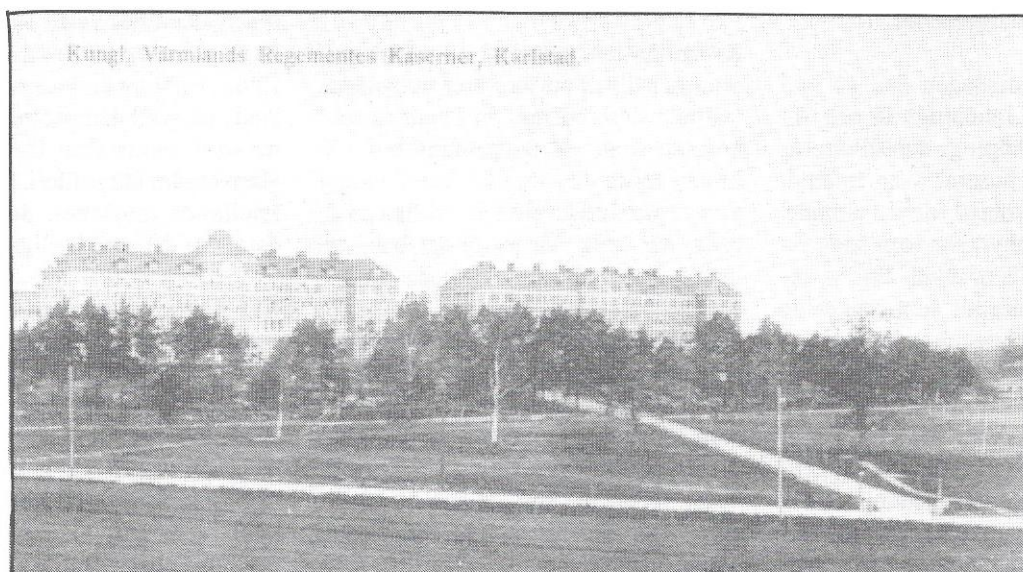
- Beviljas, svarade Swartz och plockade fram en femma.

Var i Sverige fanns det i krigets år 1943 en så modig (eller dumdrigtig) volontär och en så förstående fänrik? Heder åt Swartz - och Fjällis blev skolans hjälte.

Jubileumsfolder

I samband med jubiléet producerades en folder med aktuellt foto och beskrivning över verksamhet efter 1945. Foldern har sänts till lärare vid stamskolorna 1942-45 jämte ett exemplar till I2 museum.

Olle Lindgren

Kungl Värmlands Regementes Kaserner. Vykort från 1918

Kungl Värmlands Regementes Kasärngård. Vykort stämplat 7 sept 1918

Nordens kamratföreningar i Linköping

Referat av Johnny Blomquist

Jag kunde inte tacka nej till XXIV Nordiska Militära Kamratföreningsmötet i Linköping 17-20 juni 1993, särskilt som mötets högste beskyddare Hans Majestät Konungen uttryckte sin förhoppning om "inspiration och stimulans att fortsätta Er verksamhet som är av stor betydelse för försvarsviljan i Norden". När Boo Rudfeldt och undertecknad fick möjlighet att delta, så gjorde vi naturligtvis det.

I vackert väder torsdagen den 17 juni närmade vi oss Linköpings I4 och A1 som inryms i Linköpings dubbelkasernområde. Numera huserar även Infanteriets Officershögskola på samma område. Vägleda av domkyrkans torn som avtecknar sig på mils avstånd, åkte vi genom böljande sädesfält som omger de 125 tusen som bor i denna av lärdom och kultur präglade stad.

Om vi lämnar Brask och hans kamp mot Gustav Vasa, kan vi konstatera att Linköping har växt sig stort genom universitetet, högskolan, ett av landets modernaste universitetssjukhus och Saabs flygplanstillverkning. I motsats till plogbilarna fick vi tyvärr inte besöka denna tillverkning under eftermiddagens rundtur. Men vi fick se så mycket annat. En topptrimmad organisation tog emot oss med god lunch i en trevlig matsal. Vid uppställningen på kaserngården kunde vi räkna till 60-talet deltagare från varje nordiskt land.

Mötet öppnades på Grenadjärvallen med flagghissning, nationalsånger, tal av Svenska Militära Kamratföreningars Riksförbunds ordförande Leif Törnquist, välkomsttal av vår värd överste 1.gr Torbjörn Tillman. Båda talarna hälsade även välkommen på finska som de behärskade. Danskarna fick nöja sig med svenska. Arméns Musikpluton, bestående av värnpliktiga, genomförde en bejublade uppvisning.

Kransnedläggning för stupade och förolyckade 1939-45 i Finland och Palovara

gjordes vid korumsplatsen följd av korum av fältprosten Hans Åkerhielm, som i sin betraktelse utgick från egna krigserfarenheter i Finland. Efter denna stämningsfyllda stund marscherade kontingenterna från Stångån upp till Stads- huset, där borgmästaren bjöd på tal, förfriskningar och goda sandvikare. Efter buss runt i staden var det dags för middag i A1 matsal.

Kvällstjänsten, besök på ett sevärt museum och filmer om försvaret, utmynnade i allmän förbrödring. Vi kunde snabbt konstatera att vår dagpenning om 100 kronor räckte till 3 starköl och 2 varma korvar med bröd. Priserna var lika på de båda mässarna och för övrigt behövde man ju inte nödvändigtvis köpa korv!

Fredag morgon 0800 hissades de deltagande nationernas flaggor, varefter vår samordningsansvarige, mj Carl Hallenborg, som aldrig brukat megafon, tog oss till CA förevisningsövning vid Tinnerö ängar. Övningen började med ett kåseri av öv 1.gr Skeppstedt som enligt egen utsago besökt rikets alla övningsfält. Under denna halvtimma lärde vi oss att ingenstans finns det ett så vackert övningsfält som Tinnerö ängar. Alla träd är vackra men Eken är gudomlig. Tänk så litet man har vetat!

Övningen bjöd inte på kanoner och ärtsoppa men i stället på moderna vapen, stridsvagnar, pansarvärnshelikoptrar, fältlunch med korv och mos vid dukade bord på grönskande äng. Som gräddes på moset konserterade en brunnsorkester i bakgrunden. Efter allt detta ansåg övningsledningen att vi fått nog, eftersom resten av dagen var till egen disposition. Till kvällstjänsten hade dock övningsledningen tänkt om och bjöd på mycket professionell underhållning, särskilt cancan baletten med dess synnerligen väl-svarvade, lättklädda damer. Och det fanns öl kvar i mässarna.

Lördagen var mötets Grand Finale, när vi kunde välja mellan båttur på Stångån

och Kinda kanal med lunch ombord eller flygvapnets uppvisning. Vi svek marinen.

Flygvapnet inledde med besök på ett mycket välordnat flygvapenmuseum på Malmen, kaffe med bulle i en hangar för att fortsätta med en hisnande uppvisning med Lansen och Viggen. Undrar vad Jas kan som de inte kan, och tvärtom? Efter lunch återvände vi till I4 kaserngård för en uppvisning av Smålands Karoliner. Under befäl av en bister major med vajande hårsvall demonstrerade karoliner-na stridsteknik från Carl XII:s dagar. Hästanspant fältartilleri, fällda pikar och knallande musköter, det var rök och damm så det stod härliga till.

Vid högtidsmiddagen talade årspre-sidenten, överbefälhavare Bengt Gustafsson, om rådande förutsättningar för nordiskt försvarssamarbete. Telegram anlände från de nordiska statsöverhuvudena och en särskild hälsning kom från Finlands försvarsminister Elisabeth Rehn, som själv är medlem i Nylands Brigads Gille.

Medaljer delades ut och nu kom svaret på det Boo Rudfeldt och jag undrat över, nämligen det stora antalet medaljer många deltagare bär på. Vi behåller svaret för oss själva. Till bordsgranne hade jag en amerikansk medborgare med svenskt påbrå på mödernet. Denne gentleman berättade att han under 2. världskriget nödländat med sitt plan och besättning i Sverige samt hade internerats i Sverige ett antal månader. Han hade enbart goda erfarenheter av Sverige, svenskarna och svenskt försvar.

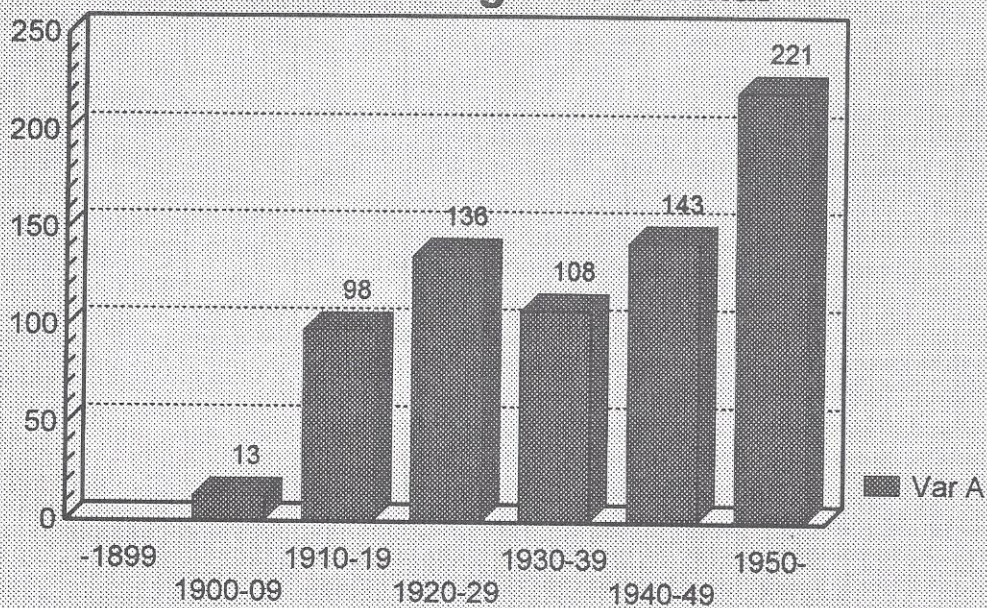
Vid avslutningen på kaserngården deltog Hemvärnets musikkår med Carolus Rex, SMKR marsch, Kungl Livgrenadjärregementets marsch, flaggorna halades varpå följde paradmarsch och Arméns stora tapto. Dagar i fest, ståt och gamman att minnas.

Johnny Blomquist

Framför I 4 kanslibyggnad. Fr v: Öv Curt-Christer Gustafsson, ÖB Bengt Gustafsson, ledaren Smålands Karoliner, CA Åke Segrén, Öv 1.gr Torbjörn Tillman

Värmlands Reg Kamratförening åldersfördelning medlemmar

Kamratföreningens åldersfördelning 1993

I 2 och militära idrottens 100 år

Mellersta Militära Idrottsdistriktet MIDM firar sitt 100-årsjubileum 1993 med att ge ut en historik, där deltagande förband har getts var sitt kapitel. Om Värmlands regemente berättar Sven-Åke Modin i en lång, välskriven och detaljrik redogörelse, inhämtad främst från protokoll, tidningsreferat och intervjuer, som börjar med Trossnästiden och slutar med mästartiteln i innebandy 1992. Boken finns inte i bokhandelsdiskar utan den har producerats enbart för deltagande myndigheter och kan läsas på respektive förband. *Värmlandsörnen* har från Sven-Åke Modin fått värmlandskapitlet och publicerar delar av denna så ärorika skildring. Mer om detaljer kring de olika segrarna finns att läsa i boken som torde finnas i regementets bibliotek.

Den 26 april år 1912 avhölls ett möte på Trossnäs med dåvarande idrottskommittén vid det gamla I22. Syftet var att bilda en idrottsförening. Man bordlade dock frågan till nästa möte men föreslog samtidigt att årsavgiften skulle vara en krona för officer, 50 öre för underofficer och 25 öre för manskap. Regementet stod ju i begrepp att flytta från Trossnäs till Karlstad.

Den 18 april 1913 bildades så Kungl Värmlands Regementes Idrottsförening. Som dess förste ordförande valdes kaptenen Henning Stålhane och som sekreterare kaptenen Adolf Elgh. Elgh valdes senare in i Värmlands Idrottsförbund, där han verkade under många år. Om man studerar de levnadsteckningar som finns, upptäcker man snart att många officerare och underofficerare vid regementet haft förtroendeuppdrag i många idrottsföreningar och distriktsstyrelser. Det var säkert inte enbart graden som bidrog till detta. Många var duktiga idrottsmän som visste vad praktiskt idrottsarbete innebar.

När det gäller idrott var redan då mångfalden stor och motståndet från chefer i olika nivåer och andra belackare kompakt som alltid när nyheter introduceras. Värmlands regemente har väl i detta sammanhang inte skiljt sig nämnvärt från försvaret i övrigt. Även om idrott i tävlingsform började utövas under senare delen av 1800-talet, vann den inte gehör på Trossnäs fält annat än som förströelse under midsommarfesterna i form av dragkamp och fotboll där lagen utgjor-

des av hela kompanier som spelade mer eller mindre utan regler. Man hade heller inte anskaffat särskild utrustning för idrott, vilket säkert inte bidrog till att göra en målmedveten satsning njutbar. Interna tävlingar förekom inte heller även om orientering och skidloppning samt skytte var föremål för befälsutbildning. Yngre officerare som kom från Karlberg försökte väcka intresset och tillsammans med äldre entusiaster började idrotten få gensvar, liksom fysisk träning som målmedveten soldatutbildning.

Men det fanns föregångsmän och idealister. De hade det kanske svårare vid ett indelt landsortsregemente, där huvuddelen av både befäl, indelta soldater och rekryter var jordbrukare, vilka i sitt dagliga arbete fick den grundkondition och styrka som krävdes för att genomföra dåtidens korta regementsmöten och rekrytutbildning. Dessutom var idrotten i sin barndom en borgerskapets angelägenhet och detta återfanns i Karlstad.

Då som nu tog det en tid innan de nya idéerna trängde igenom hela organisationen. Det var därför fullt logiskt att idrotten tog fart först en bit in på 1900-talet. Informationssamhället gjorde sitt till, det hade gått en tid sedan boerkriget och regementet hade ju flyttat in till Karlstad. Kontakten med stadsborna ökade liksom krav på fältduglighet. Krigsmolnen hopade sig över Europa.

I idrottsföreningens stadgar från den tiden framgår att det var regementschefen

som utsåg ordförande och vice ordförande. Sekreterare var idrottsföreträdaren eller senare idrottsofficeren. Regementschef vid denna tid var översten Arvid Emil Uggle och han kan väl sägas ha brutit det motstånd mot organiserad idrottsverksamhet som fanns tidigare. Han var den förste regementschef som aktivt deltagit i orienteringstävlingar, terrängloppningar och skidloppningar, där han erövrade en mängd priser.

Uggle var en fältmässig soldat som förde ut både förbandsövningar och enskild utbildning från kaserngården till terrängen. Han såg fältidrotten som en väsentlig del i soldatträningen och stödde aktivt idrottsföreningen i dess arbete med träning och tävling samt kontakterna med de civila föreningarna. 10. infanteribrigaden, där Uggle var chef under många år, var vid denna tid en fruktad motståndare för sin överlägsna fältmässighet, uthållighet och styrka. Den var sammansatt av värmlänningar, masar och dalslänningar, alltså dåvarande I22 och I13.

1913 fick regementet tillstånd att nyttja Malmtorget för fotbollsspel. Där bedrevs också "allmän idrott". Samma år beslöts att bygga idrottsplats intill badplatsen vid Sandbäckstjärn. Sandbäcksvallen, som den kom att heta, var den första riktiga idrottsplatsen i Karlstad och utnyttjades av stadens alla föreningar från år 1916 och ett antal år framåt. Regementet hade blivit en naturlig plats för idrott. Helt i tidens anda byggdes senare Tingvalla idrottsplats intill regementet men något närmare centrum.

Att IF Göta spelat många allsvenska bandymatcher på Sandbäckstjärn är därför ingen tillfällighet. Sandbäcksvallen finns kvar än i dag men drivs nu tidsroget av kommunen, eftersom de militära anslagen inte räckt till och idrottsföreningen inte heller haft ekonomi för detta.

1914 års härordning innebar bland annat att vinterutbildning infördes, vilket resulterade i att skidlöpning togs upp. 1915 arrangerade idrottsföreningen DM i budkavlelöpning på skidor, där föreningens lag segrade. Den tidens budkavletävlingar på skidor var rena mandomsprov med sträckor upp emot tre mil i ospårad terräng.

Andra grenar som stod på programmet de första åren var gymnastik, fäktning, friidrott, simning, fotboll och bandy. Därtill kom fältidrotterna, orientering, fälttävlan och terränglöpning. Intresset för de olika grenarna har växlat under åren. För det mesta har väl detta precis som i dag berott på chefers intresse och grenföreträdarnas styrka och ställning i organisationen.

Av handlingar från 20-talet framgår att märkestagning var en omfattande aktivitet. Man genomförde prov för allmänna idrottsmärket, skidlöparmärket och fältidrottsmärket. Det senare tillkom under 30-talet och omfattade andra grenar än i dag. Simprov togs också, varvid man använde både Klarälven och Sandbäckstjärn. Alla prov registrerades och protokollet omfattar både officerare, underofficerare och meniga dit även underbefäl räknades även om de var anställda eller ej.

Regementets idrottsförening har i flera avseenden varit pionjär på såväl tävlings- som arrangörsområdet. Från 1919 och 15 år framåt arrangerades "Nya Wermelandstidningens propagandatävling för 10-mannalag på skidor" och från 1936 en uppföljning i form av Regementsstafetten på skidor. Båda tävlingarna ökade avsevärt intresset för skidlöpning i landskapet. En liknande tävling var "Terrängstafetten" som genomfördes från 1938 och en bit in på 50-talet. Denna tävling fick en höstvariant i form av "Kompanistafetten" som genomförs varje år från och med 1941. Den var från början en förberedelse för "Stora Militärstafetten" i Stockholm men bibehölls och ingick från 1947 i "Uggladagen". Denna bredidrottens manifestationsdag arrangerades av korpen, Värmlands Gymna-

Idrottsplatsen Tingvallas biljettlucka och insläpp 1939

stikförbund och regementet med dess idrottsförening tillsammans. Tävlingsformen med patruller och flera olika grenar har än i dag efterföljare på många orter i landskapet och är populära inslag i vardags- och festlivet. Tidningsreferaten från 50-talets Uggladagar prisar alltid de mycket goda arrangemangen.

Efter att ha legat nere ett antal år arrangeras sedan 1990 Nya Ugglastafetten. Kompanistafetten har dock i en eller annan form genomförts varje år. 1964 gick den som stafett mellan Karlstad och Åmål med en man på varje sträcka i samband med Regementets dag där. Denna typ av idrottsverksamhet är ett bra exempel på hur man kan förankra förbandet i bygden, nå goda resultat, utnyttja varandras resurser och skapa förståelse. Att regementet helt dominerat det gamla Bergslagens Militär-idrottsdistrikt (tidigare V MID) är ovedersägligt, även om så goda motståndare som I3, I13 och A9 gjort allt för att rubba dessa tingens ordning.

Nära nog alla MB poängpris som satts upp har förr eller senare hamnat på

regementschefens bord, under senare år utan mellanlandning vid något av de andra regementena. I det nya milo Mitt har regementet redan börjat härja i toppen av alla prislistor. Bland övriga grenar, där regementet nått framgångar, kan nämnas fäktning med fina placeringar för laget vid MM. Wille Engdahl och senare Ulf Ling-Vannérus har stor del i detta.

Alla dessa framgångar har självklart inte tillkommit av en slump. En målmedveten satsning har skett samtidigt som regementet har rekryterat duktiga idrottsmän enligt finsk modell. Förstående chefer är också en nödvändighet liksom förstående kamrater.

Regementet och idrottsföreningen har alltid uppskattats av värmlänningarna både på och vid sidan av tävlingsspåren som medtävlande och som arrangörer. Den gulsvarta tävlingsdräkten har varit densamma sedan 20-talet och segrarna som sagt imponerande många liksom det goda humöret och kunnigheten i de olika disciplinerna.

Sven-Åke Modin

Kamratföreningen på Trossnäs 1937

Med kraft och iver startade Kungl Värmlands Regementes Kamratförening och anordnade redan 1937 "en enkel fästlighet" på Trossnäs fält.

Allmänheten inbjöds mot fritt inträde. Kamratföreningens medlemmar kunde åka buss fram och åter på enkel biljett. Civil klädsel var påbjuden.

Programmet innefattade samling kl 1100 vid minnesstenen på Trossnäs där musikkåren spelade Regementets paradmarsch av Peifke. Därefter vidtog fältgudstjänst, ledd av komminister Martling, och hälsningstal av regementschefen överste TH Evers, tillika föreningens ordförande.

Efter årsmötesförhandlingar i mathallen i Norra lägret och ytterligare tal vid minnesstenen av övlt Hj Löfgren om Trossnäs historia ordnades guidade promenader till minnesrika platser. Mycket folk kom tillsammans och det fordrades 10 guider till dessa promenader.

Kl 1500 utspisades middagsmål bestående av kallops (Red.anm: det tycks ha blivit livrätten på Trossnäs), potatis, fruktkräm med mjölk, hårt bröd med smör och ost samt svagdricka till ett pris av kr 1:50.

Maten tillreddes i Regementets kok-inrättning i Karlstad och forslades ut i isoleringskärl. Serveringen sköttes av 10 landstormslottor med biträde av 10 volontärer eller vpl. I anslutning till utspisningen utförde musikkåren ett värmlandsbetonat konsertprogram.

Eftermiddagen fördrevs med idrottslekar och gymnastikuppvisning. Ett 10-tal volontärer uppträdde i som de kallade det skämttävlingar. Men timmarna gick och solen dalade. Dans och lekar kring en majstång roade särskilt den yngre generationen. Många av de äldre syntes samlas kring serveringsstånden där åtgången var stor på varm korv, pilsner, läske-

drycker och kaffe. Nykterheten var kanske inte den bästa eftersom polisbevakning hade beställts att fungera intill en och en halv timma efter festens slut.

Avslutningen blev pampig i det att festdeltagarna kl 2000 med musikkåren i täten marscherade från Norra lägret till minnesstenen där Svenska Arméns Tapto blåstes. Efter ett kort tal hördes Spelet vid gamla lägervakten 150 m därifrån blåsa Regementets igenkänningssignal/tystnadssignalen.

Detta var det första större evenemanget som Kungl Värmlands Regementes Kamratförening gav sig i kast med och det blev inte det enda som med militär precision genomfördes.

Harald Persson

19 aug 1993 konsert på kaserngården. Hemvärnets Musikkår med Marie Johansson som tamburmajor

Sjukhus utan hiss i 70 år

När Värmlands regemente marscherade in i Karlstad 1913 var kasernerna nybyggda och där fanns naturligtvis ett sjukhus. Ett militärt sjukhus arbetar under något annorlunda förhållanden än en civil sjukvårdsinrättning.

Arbetet måste planeras för att morgonens sjukvisitation kan innebära att ett 100-tal män står i kön för undersökning. Inte bara arbetet fordrar planering för en sådan anstormning, även lokaler som väntrum och behandlingsrum måste anpassas. Men i övrigt är skillnaden på den militära och den civila sjukvården egentligen ingen alls. Bestämmelserna för sjukskrivning är dock speciella för militär läkare. Dess olika grader tar hänsyn till soldatens verksamhet och möjligheter att delta i delar av sin utbildning.

Detta första sjukhus var tillräckligt intill 1940 men då hade tiden hunnit ikapp. I2 gjorde sig påmint och begärde att en tillbyggnad av sjukhuset skulle ske, anpassad till regementets storlek och till modernare hjälpmedel. Papper började vandra mellan byråkrats skrivbord och det dröjde ända till 1944 innan riksdagen beslöt att tillbygget skyndsamt skulle igångsättas. Tydligt återstod ytterligare pappersarbete, varför byggstarten inte kom i gång förrän efter ett drygt år. Huvudentreprenör var byggnadsfirman Bröderna Wästlund.

I april 1947 kunde så det nya sjukhuset förevisas för press och inbjudna. Rökrum, tandklinik, 60 vårdplatser och goda resurser säger tidningsrubrikerna. Väntrummet har nu plats för 75 personer. Det är ljust, har blommor i fönstren och skiljer sig markant från den trånga korridor som förut var soldaternas plats i väntan på systers provtagning. Dock hade de lokala önskemålen ej helt uppfyllts. Laboratoriet var i minsta laget, knappt större än en kokvrå. En trappa i förbindelsegången till tillbyggnaden hade man heller inte fått ändring på. Om detta visste man bättre på centralt håll. Det fick vänta ända till 1983 innan nästa renovering kom, måhända den sista? Nu mon-

Fr v: Berta Forsgren, Inger Forsgren, Britta Molin, Signe Persson, Inga Collvin

terades hiss och vårdplatserna minskade till 27 patienter.

Signe Persson berättar att hon började som tandsköterska på tandklinik 2 sept 1946. Den var då i kanslihuset och flyttades 1947 till det nybyggda sjukhuset. Lönen var 330 kr i månaden och arbetstiden 0700-1600. Tjänstgörande tandläkare var Stig Hjalmer, slutade 1949, och Erik Högström som slutade 1969. Inkallade tandläkare kom och gick. Tandläkare Göran Bratt började 1950 och från cirka 1951 till 1957 fanns Bo Strandberg vid kliniken. Tandläkare Lars Wendt började 1957 att se om soldaternas tänder och tandläkare Rakel Blomberg tillkom omkring 1970. Båda var i tjänst när tandvården vid I2 upphörde 1982.

I det äldre sjukhuset från 1913 fanns två vårdavdelningar om vardera 32 sängplatser på övervåningar. Med expedition och kök på bottenvåningen och avsaknad av hiss innebar detta att patienter måste hämta sina matbrickor i köket. När sjukhuset var fullbelagt, vilket alltså oftast hände, måste handräckning begäras från 3. kompaniet. De 4 soldater som ställdes till förfogande fördelades oftast 2 till köket för disk och tork och 2 till transport av patienternas utrustning till källarförråden. Det gällde uniformer, skor och ibland även trosspackning. All tvätt fördes också ner till källaren. För att nå källaren från sjukhusets övriga

lokaliteter måste man gå ut hur vädret än var.

Oinfekterade parienter och sådana med rörelseinskränkning vårdades på bottenvåningen. Matbrickan bars ut till alla febriga patienter och till de som inte kunde gå eller var i stånd att bära sin bricka. På sjukhuset vårdades alla värnpliktiga. Ingen fick ligga sjuk i hemmet och uppstod den situationen efter en permission så hämtades soldaten med lämplig sjuktransport vare sig han bodde i Karlstad eller till exempel i Dalarna. Beställningar för inköp från kiosken insamlades och verkställdes varje kväll.

Det finns många roliga episoder från tjänstgöringen på sjukhuset. Den sista kollen för kvällen av vårdavdelningarna kunde ibland bjuda på överraskningar. Camouflagebäddad säng och ett upphakat fönster var inte ovanligt. En annan gång sent en lördagskväll ringde 2 soldater på dörren. När syster öppnade tog den ene fram en flaska ur fickan.

- Vi tycker synd om er som ska vara tvungna att sitta ensamma här i kväll. Ni får den här flaskan av oss. Det var trevliga pojkar men flaskan avböjdes. I stället bjöds de in på kaffe och en pratstund. 1978 tillkom kompanisköterskan i organisation. Det blev ett äventyr för den manliga världen som i början hade svårt att kunna placera in henne i gruppen.

Harald Persson

Rekryten 9-2-43:s dagbok

Värmlands Regemente år 1942

Jag började under skoltiden på 30-talet att föra dagbok. Det var inte några omfattande utläggningar utan oftast korta notiser i små fickalmanackor. Om jag upplevde något intressant kunde anteckningarna bli rätt detaljerade men oftast var de kortfattade. Det händer att jag plockar fram de gamla anteckningarna och upptäcker då att ett nostalgiskt medvetande har börjat utvecklas.

1942 års dagbok berättar om hur en ung rekryt upplevde sin första tjänstgöring på Kungl Värmlands regemente. Om hur kriget gick härjande fram genom Europa kunde man dagligen läsa i tidningarna eller höra i radions nyheter från Stockholm-Motala. I Dagens eko gav skilda experter sina kommentarer till händelserna. Radiomajoren Arvid Eriksson blev där en välkänd röst.

Vintern 1941-42 var mycket kall och snörik. Jag hade beslutat att mitt framtida yrke skulle bli något inom skogen, varför jag som praktikant fick kämpa med snön och kylan för att samla poäng till den kommande utbildningen. Men militärtjänsten måste också klaras av. Eftersom det gavs möjligheter att mönstra redan vid 19 års ålder, beslöt jag att göra så. Desto fortare fick jag det gjort resonerade jag men detta visade sig senare vara en felbedömning.

En februaridag 1942 stod jag i samhällets församlingssal framför major Såndberg, som efter kritisk granskning av min person bestämde att jag skulle bli grupp K-are vid Kungl Värmlands regemente. Den placeringen tilltalade mig mycket, den blev så att säga på hemmaplan. Av några arbetskamrater hade jag varnats för att nämna att jag arbetade i skogen, eftersom det i några fall visat sig att mönstringsförrättaren bedömde skogsarbete som en god merit för placering vid skidlöparbataljonen i Boden. Nu gick det vägen och jag skulle få nöjet återse min skolstad och träffa forna skolkamrater.

Inkallelsen kom och en vacker vårdag den 18 maj vandrade jag in genom grind

nummer 1 med vägvisning till 9. kompaniet i kasern III, andra våningen. När jag passerade grinden förvånades jag över att där stod en soldat på post utan gevär men med en stor kniv hängande vid bätet. Jag hade nog väntat mig en något mer krigisk och repektingivande vakt. Senare fick jag förklaringen att det var depågarnisonen DG som hade kasernvakten just den dagen.

9. kompaniet skulle bli min hemvist under lång tid framöver. På kompaniexpeditionen härskade fanjunkare Andersson. Efter inskrivningen, som sköttes av denne jovialiske och vänliga krigare av gamla stammen, följde utrustning. Denna skedde under furiren "Robban" Janssons myndiga fördelning och kvittering. Vi fick en försvarlig hög med prylar om vars användsområden vi just då hade rätt dimmig begrepp.

Naturligtvis undrade vi hur våra blivande befäl skulle vara. De första vi fick stifta bekantskap med omedelbart efter inskrivningen var våra gruppchefer. De förde oss till utrustning, logementsfördelning och vår första utspisning, kronlunch. Sedan vidtog, fortfarande under gruppchefernas ledning, förläggningsbestyren. Med madrassvaret under armen marscherade vi till "Luffarladan", där varet förvandlades till en välpackad halmkorv som först efter några veckor anpassade sig till ägarens kroppsform.

Våra chefer

På eftermiddagen togs vi emot av våra högre chefer, bataljonschef major Sven Nordenberg, kompanichef kapten Hans Brunes och plutonchef löjtnant Curt Hermansson. Vi fick också nu veta våra

gruppchefers namn, furirerna Hurd, Bengtsson, Olsén och en fjärde som jag vill minnas hette Persson.

Efter vederbörlig välkomsthälsning och orientering blev det instruktion i bäddning och inplockning av den omfattande utrustningen i vårt skåp. Detta visade sig genast vara alldeles för litet i förhållande till utrustningens omfattning. Även vapen kvitterades ut denna första dag. Till vår glädje slapp vi det långa och otympliga geväret m/96 och fick i stället det kortare och mer lätthanterliga m/38.

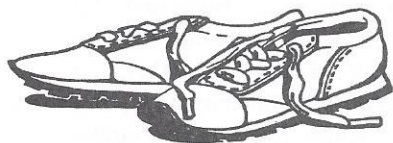
Denna för flera av oss ganska omtumlande dag avslutades med den andra kronmåltiden, middagen, varefter det gällde att på egen hand söka finna sig tillrätta. Besök i staden var inte att tänka på. Under första veckan rådde förbud att lämna kasernområdet. Avsikten var att vi skulle lära oss att vid möte med stadens invånare uppträda som välartade soldater. Klädsel, hållning, spänstig gång, hälsning med mera som ingick i ett för regementets ansikte utåt representativt uppträdande, övades flitigt med varierande resultat.

Förbudstidens fritid tillbringades mestadels på aspirantmässen i bottenvåningen kasern III. Den var en kvarleva från 1940-41, när officersaspirantskolan var förlagd till I2. Där kunde man fördriva tiden med en billig fika, läsa tidningar, spela något spel eller lyssna på radio. Mässen var gemensam för hela 9. kompaniet, där även stamskolorna var förlagda, varför vi kunde odla bekantskaper och få vänner som för framtiden skulle visa sig vara till stor glädje och betydelse. Ett namn i raden här är Kamratföreningens nuvarande kassör Kurt Engdahl.

Brist på kondition

Efter de första veckorna av intensiv inskolning i militärt beteende men även anpassning till en miljö som i mångt och mycket var olika vår civila värld, följde

övningar i krigiskt uppträdande, ledda av våra energiska grupp- och plutonchefer. Eftersom många av oss marscherat direkt från skolbänken in genom grind nummer 1, fanns det all anledning att prioritera konditionshöjande aktiviteter. Dessa bestod bland annat av Exercis I varje morgon under plutonschefs kommandon. Språngmarsch ett antal varv runt kaserngården ökade med ett varv varje vecka. Armmuskelstärkande gevärsföringar hörde också till. Terränglöpningarna blev legio, Grind nummer 7-Norra dungen-Råtorpsgläntan-Sanna norra-Banvaktstugan-Grind nummer 7 var en vanlig sträcka som senare utökades med Prästberget-Dye-Rydalen.

Så småningom förvandlades detta relativt fria skogsluffandet till mer kontrollerbara orienteringsliknande tävlingar, enskilt eller gruppvis. Kontroller, bemannade av gruppchefer, placerades ut på mer eller mindre lättfunna terrängpunkter, exempelvis gipen S R i Råtorp eller höjden N första a i Sanna. Vid kontrollerna kunde gissningsbetingade moment som avståndsbedömning eller terrängorientering vara inlagda. Vid målet fick vi flåsande, knäsvaga och med darande händer kasta handgranater, blinda förstås, eller längre fram med god spridning skjuta några skott. I sanningens namn ska sägas att dessa övningar var ganska populära bland oss.

Jag saknade dock den sedvanliga gymnastiken som hade kunnat ordnas i regementets förnämliga gymnastiksal. Där pågick dock oftast helt andra aktiviteter som läkarundersökning av inkallade beredskapare, skärmbildsfotografering och vaccinerings, de senare uppvisade icke sällan rätt komiska situationer med bistra krigare fallande som käglor vid åsynen av doktors grovkalibriga sprutor.

Utöver den konditionsstärkande träningen blev vapenkännedom och skjutning viktiga inslag i utbildningen förutom det fältmässiga uppträdandet.

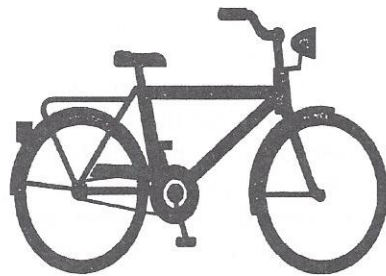
Osökt fick vi känslan av att man så fort som möjligt, helst innan sommaren var slut, sökte göra oss till insatsduglig trupp i händelse av ett skärpt läge. Vi följde dagligen genom tidningar och radio händelseutvecklingen utmed våra gränser, varav vi förstod att de mest oförutsedda saken kunde hända. Pådrag utlöstes vid några tillfällen under sommaren, lyckligtvis som övning men de var nog så spänningsfyllda.

Skytte 2 dagar per vecka

'När det gällde vapenkännedom och skytte omfattade det inte endast m/38 utan även kg m/37 och m/40, det senare med "snappsglasat" längst fram jämte kpist m/37-39. Minst två dagar i veckan hela sommaren tillbringade vi på kortfallsbanan eller södra Sanna. På norra Sanna höll de "tunga pojkarna" till med sina kulsprutor m/36. Någon framstående skytt blev jag aldrig. De vapen jag fick i min hand hade en oförklarlig spridningsegenskap inbyggda, åtminstone intalade jag mig själv detta. Men med envis träning erövrade jag ändå så småningom några skyttmärken.

Vid det fältmässiga uppträdandet lades stor vikt. Gruppens och plutons slutna ordning blev efter några veckor rutin. Manöver- och stridsgruppering i grupp och pluton övades till en början formellt på Norra fältet för att så småningom fältmässigt ingå vid de flesta förflyttningar inom övningsområdet. Gruppens skyttekolonn och skyttelinje och plutons fyrkant och kil hade nog, åtminstone till en början, föga överensstämmelse med InfR I strikta anvisningar. Men övning ger färdighet och jag vågar påstå att våra framryckningar efter en tid kunde utgöra föredömen i hållande av avstånd och luckor.

Framryckningarna kombinerades med tillämpning av färdigheter i personligt uppträdande som intagande av skydds- och eldställning, ålning, krypning och hasning. Ibland dramatiserades förflyttningarna genom utplacering av någon rödskärms-, lösskotts- och krevadkarbinbeväpnad fiende, vilken vi naturligtvis förtjänstfullt nedkämpade.

Från 1942 skulle vårt regemente organiseras som cykelregemente. Det innebar att vi på sensommaren utrustades med cyklar. Följden blev att vårt övningsområde utökades till att omfatta snart sagt hela Värmland. Nu befann sig fi inte längre vid Dye, Prästberget eller Rydalen utan nu väntade han på oss vid Nysäter, Gräsmark, Forshaga eller Hedås. Följaktligen tillkom övningsmoment som handhavande och packning av cykel, cykelmarsch i förband, förande av handcykel, tolkning med mera något som förvandlade övningarna till långa utflykter. Den relativt trygga och ombonade kasernevistelsen blev något som vi uppskattade och längtade till.

Kunskaper i tältslagning med tillhörande granris- och vedhuggning blev ett måste. Kockkärl som knappast varit utanför logementskåpet sedan inryckningen, fick en framskjuten plats bland ryggsäckens ollar, strumpor, vacuumtorkad ärtsoppa och reservproviant. Vid förflyttning i terrängen, om framgångsrikt bekämpande av fi så fordrade, tillkom nu utöver ordinarie ryggsäck och vapen en av väldimensionerade järnrör tillverkad, ballonghjulsförsedd velociped, vanligtvis hängande över ena axeln.

En utbildning som vi såg allvarligt på och som vi väntade oss mycket av var sjukvården, främst omhändertagande av skadade och upplivningsförsök. Utbildningen var faktiskt rätt omfattande och leddes av en högljudd, dominant sjukvårdsfurir, som dock visade sig vara duktig pedagog. Under undervisningen i upplivning uppstod en intressant episod som i dag kan anses som originell. Vi lärde oss en metod, Sheffers metod, som bestod i att på det framstupa liggande offret rytmiskt lyfta armarna och klämma på bröstet.

Under övningen var det en av mina kamrater, han skulle senare bli något väldigt högt, som försynt frågade övningsledaren om man inte kunde blåsa in luft direkt i lungorna. Svaret blev ett ironiskt avfärdande av något så idiotiskt. Nu har munmotmunmetoden introducerats som den enda användbara vid upplivningsförsök. Vi övriga, mindre framsynta elever, ansåg nog att munmotmun passade bättre i angenämare situationer, där offret utsätts för upplivning av helt annan dignitet.

Karlstad som nöjesstad

Karlstad var då liksom nu under sommaren fyllt av aktiviteter. När hösten och vintern gjorde sitt intåg var möjligheterna till förlustelser mycket begränsade. Den första veckan efter inryckningen rådde förbud att vistas utanför kasernområdet. Fysisk träning i form av terränglöpning och dylikt var dock tillåten att bedriva inom övningsområdet.

Jag hade från skoltiden i Karlstad goda kunskaper om vilka möjligheter det fanns till fritidssysselsättningar såväl vad gäller rena nöjen som mer kulturellt inriktade. En hämmande faktor var ekonomin. Av detta skäl indelades aktiviteterna i två grupper beroende på lokaliseringen. Till grupp 1 hänfördes tivolit på Våxnäs, där Karolinen nu ligger, dansbanorna på Kvarnberget och vid Kroppkärr, Mariebergsskogen (teatern undantagen) och Nickebo vid Råtorpsvägen, numera Wards möbler.

Grupp 2 omfattade Stadshotellet, Grand Hotel, restaurangen i Stadsträdgården samt Teatern i Klara och i Mariebergsskogen. Utöver detta tillkom lördagsdanserna på Folkskoleseminariet. Dit fordrades dock speciell inbjudan, som lätt ordnades genom någon av mina forna skolkamrater, manliga eller kvinnliga, dock helst de senare.

Min dagbok har inte mycket att berätta om besöken inom grupp 1. För det mesta blev det Mariebergsskogen, eftersom där var inte uniformen en så irriterande klädsel som på övriga ställen. Särskilt den blågula befälslevssnodden på vänstra vapenrocksärmen kunde sticka i ögonen

på någon våldsbenägen karlstadsyngling. Vid seminariedanserna betraktades däremot denna snodd som ett tecken på gott uppförande och social anpassning. Besöken på etablissemangen inom grupp 2 har fått betydligt mer ingående beskrivningar i dagboken förmodligen på grund av det färre antal gånger de förekom av ekonomiska skäl.

Om en varm, ljuvlig julkväll på Stadshotellets terrass med restaurangtrions mjuka, romantikinspirerande musik som hördes genom matsalens öppna fönster berättar dagboken och nämner den betagande utsikten över älven mot Teatern och Sockerslottet. Ekonomiskt löstes denna känslomässiga kväll av en för detta skolkamrat, en välsituerad, vacker bondedotter från övre Klarälvdalen, som spenderade en del av sitt förskottade morsarv på en luspank befälslev. Vad hade det inte kunnat bli av detta!

Den numera pyromanförintade restaurangen i Stadsträdgården kunde även under vissa ekonomiförbättrade förutsättningar glädja sig åt besök. Dessa förutsättningar kunde uppstå, när man bland röksugna kamrater förvandlade tobakskuponger till klingande mynt. Detta i förening med 10-dagarsbidraget gav ibland underlag för en glad kväll.

Teatern i staden och i Mariebergsskogen besökte jag så ofta tillfälle gavs. Många sådana besök finns antecknade men särskilt ett är kursiverat. Det var när jag en

skön söndag i Mariebergsskogen i början av augusti i angenämt sällskap kunde njuta av Max Hansen i Vita Hästen. Besöket på konditori Hollandia och promenaden utmed älven mot Råtorp blev en vacker och kärleksfylld avslutning på augustisöndagen. Dock fick upplevelsen en förödande inverkan på uppmärksamheten dagen efter, när furir Bengtsson på Västra fältet, energiskt och understödd av häftig fientlig eld från Kärleksdungen, försökte inpränta betydelsen av intagande av skyddsställning och förflyttning, visande minsta möjliga måltavla.

Vackra sommardagar kunde man ägna sig åt friluftsbad. Regementet hade en egen badplats på Borgmästarholmen. Miljöinsikterna var ännu inte så väl utvecklade, så där badades flitigt i diverse föreningar från Forshaga, Deje och andra längre upp utefter Klarälven belägna orter och bondgårdar. Simundervisning gavs åt soldaterna. Simkunskapen var i början av 40-talet inte särskilt höga. Den låg på cirka 30-40 % av inryckande rekryter.

Sundet mellan fastlandet och Borgmästarholmen var ibland utsatt för landstigningsövningar. De kunde knappast jämföras med landstigningen i Normandie 1944 men soldaterna fick ändå uppleva hur det kändes att med full utrustning och med vatten till hakan vada i land mot en etablerad fiende. Efter en sådan övning kunde det hända att någon skicklig dykare bland gruppcheferna eller soldaterna fick till uppgift att från sundets botten fiska upp tappade vapen eller annan utrustning.

Ville man bada i mindre förorenat vatten, fick man cykla till Bomstabaden. Friluftsområdet Skutberget var inte uppfunnet 1942. Cyklar fick vi låna på kompaniet efter hänvändelse till adjutan-ten, vilket aldrig vållade några problem. Dessa cykelturer med följande bad var en skön utflykt mestadels med från mässen inhandlat kaffe i termos och från matsalen smugglade vi ut smörgåsar. Angenämt sällskap medföljde ibland, detta dock beroende på hur föregående kvälls framgångar utfallit på något av ovan nämnda förlusteställen.

Sensommaren och hösten 1942 blev fälttjänstövningars tid. Under sommaren skedde byte av kompanichef. Hans Brunes efterträddes av Harry Scullman. Av någon anledning, det påstods vara min skogliga bakgrund, utsågs jag till hans ständige rapportkarl vid fälttjänstövningar och andra större arrangemang. Detta fick till följd att jag alltid, per cykel eller mestadels till fots, fick sköta sambandet mellan kompanistab och de i buskarna utspridda grupperna och plutonerna. Tala om löpning och orientering! Den ansvarsfulla uppgiften hade emellertid även fördelar. Närheten till koket och oftast förläggning av högre standard än tält eller skärmskydd var naturligtvis inte att förakta.

Erövrade falukorv gav seger

En fälttjänstövning som jag särskilt kommer ihåg gick av stapeln i mitten av oktober. Vi trampade oss fram genom ett höstfagert Fryksdalen över Kil, Västra Ämtervik, Rottneros och Gräsmark för att slå en västerut från Torsby framryckande fiende. Denna fi, huvudsakligen bestående av dalmasar, var enligt vår mening i förväg dömd att gå ett hårt öde till mötes, vilket också vid senare genomgång bekräftades. Vår från trakten av Grinnemo utsända spaningsomgång påstods ha vid ett lyckat överfall på masarnas koktross lagt beslag på ett ansenligt lager av falukorv.

Överfallet gav oss en lysande seger. Den lyckade kuppen blev aldrig officiellt verifierad men den skarpögde iakttagaren kunde inte undgå att lägga märke till spanarnas stinna ryggsäckar och de ovanligt välbelagda korvsmörgåsar som de förtärde, gärna i avskildhet.

Nåväl, fi var slagen och vår cykeltur hemåt avbröts endast av förbimarsch för Milbef vid Sandviken väster om Rottneros. Materielvården vid hemkomsten vidtogs med stor intensitet i form av kvällstjänst, eftersom vi lovats fridag nästa dag som var en lördag. Innan vintern på allvar gjorde sitt intåg genomförde vi ännu några strapatsfyllda fälttjänstövningar i trakten av Nyed, Brattforsheden och Värmlands Nysäter. Dessa

övningar med cykeltransport pågick faktiskt ända in i november.

Till skillnad från hösten 1941 kom den första snön inte förrän i slutet av månaden och vinterutbildning var ännu inte aktuell.

Lappgubbens Tvärstopp

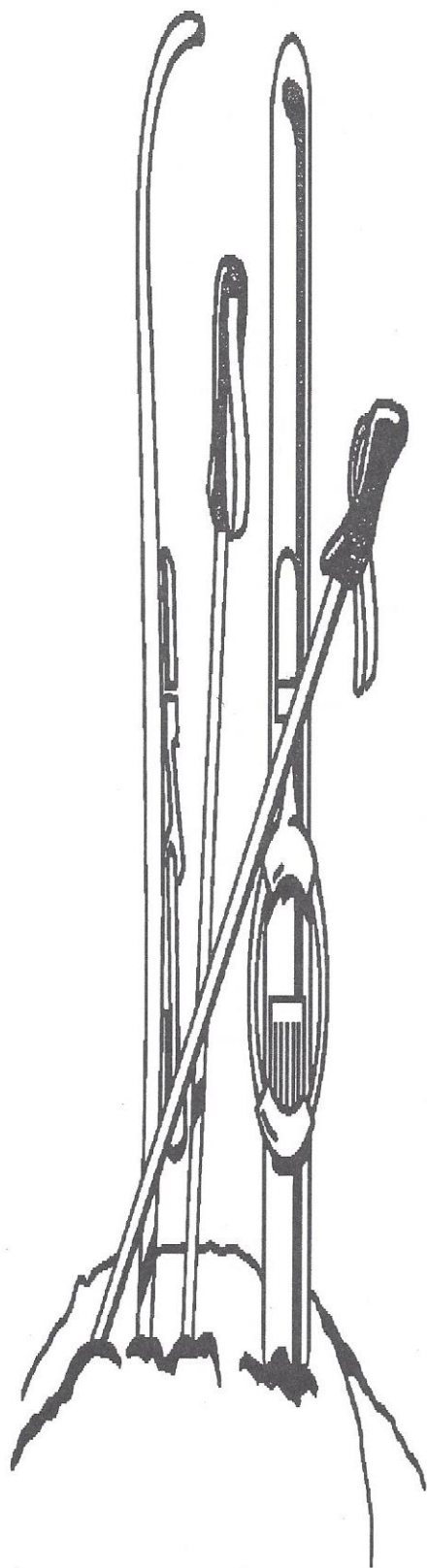
Beredskap för skidutbildningen var dock intagen redan i oktober genom uttagning av skidor, skidkängor och skidvårdsmateriel. Skidorna förvarades gruppvis i skidburrar, uppställda i anslutning till det nu nedbrunna Trossnäs-förrådet vid Sandgrund.

De två paren kängor stuvades in i det redan överfulla förläggningsskåpet tillsammans med vårdmaterielväskan. Denna innehöll några plåtbiter för skrapning, en liten burk med trätjära, trasor, en liten parafinklump för teföre samt en tub med ytvalla, allmänt kallad "Lappgubbens Tvärstopp". Kängornas passform kunde ha varit bättre men de gjordes mjukare och angenämare att bära med hjälp av kronans odefinierbara skosmörja eller genom otillåten behandling med vapenolja.

Först i början av december drog vinterutbildningen igång på allvar. Den formella bekantskapen med hur man militärt förflyttar sig med skidor på fötterna, intar enskild ställning, utför lappkast, kopplar skidorna och utför vändning övades på Norra fältet. För många av oss var erfarenheterna av skidåkning knutna till knattestadiet eller någon enstaka friluftsdag under läroverkstiden. Därför blev förflyttningarna i terrängen, medförande full utrustning och vapen, ett stort äventyr som ofta framkallade ramsor av otryckbara kraftord.

När juluppehållet började dagen före julafton, hade kunskaperna i förflyttning på skidor väsentligt förbättrats. Tyvärr blev mitt eget juluppehåll förkortat på grund av kommendering till vakttjänst ett dygn nyårsdagens kväll. Tjänsten startade igen efter trettonhelgen.

Rekryt 9-2-43

Sir Henry Öv 1.gr Sven Henry Magnusson

1914-1994 80 år av förändringar

1914 - Mycket bättre

Genom härordningarna 1901 och 1914 skedde betydande förändringar i syfte att öka den militära effektiviteten. De viktigaste var:

- slopadet av indelningsverket som fått mindre militärt värde;
- genomförandet av den allmänna värnplikts principer;
- förlängd utbildningstid med bland annat vinterutbildning;
- utökning av den fast anställda befälspersonalen;
- förbättring av förlägnings- och utbildningsförhållanden;
- tillförsel av materiel;
- på sikt fördubbling av krigsorganisationen från 6 till 12 fördelningar.

För Värmlands regemente innebar flyttningen från Trossnäs 1913 ett "lyft". Allt var nytt och välordnat. Den militära kadern skulle, när den blivit utbyggd 1925, bestå av 135 befäl i nivåerna överste-furir. Därtill kom 110 korpraler och 360 fast anställda meniga.

Möjligheterna att lösa huvuduppgiften, att vid mobilisering ställa upp två infanteriregementen om cirka 3000 man vardera, måste bedömas som goda.

1925 - Mycket sämre

1925 års försvarsordning föregicks av minskningar i utbildningens omfång. Den medförde:

- förkortning av utbildningstiden från totalt cirka ett år till mindre än hälften, varav endast 90 dagars grundutbildning;
- undantagandet från grundutbildningen av ett stort antal krigstjänstugliga värnpliktiga;
- minskning av befälskadern med mer än 30 %. väsentligt minskade ekonomiska resurser för övningar och materiel.

Möjligheterna att organisera ett krigsdugligt regemente vid mobilisering var mycket begränsade.

1936 - Ännu värre

1936 års försvarsordning innebar att regementet "räddades" men gavs en så reducerad kader att möjligheterna att trots bra kaserner och övningsfält kunna lösa huvuduppgiften - ett krigsdugligt regemente - i stort sett sänkades.

Krigsutbrottet 1939 och händelserna där efter gjorde att 1936 års beslut inte hann att genomföras i sin helhet. Regementet levde 1939 på arvet från 1925 års försvarsbeslut och hade inledningsvis stora svårigheter att lösa sina betydelsefulla uppgifter under beredskapsåren 1939-1945. Dessa svårigheter var främst de begränsade befälskaderna och bristen på tillräckligt utbildade värnpliktiga.

1942 - Det verkliga lyftet

1942 års försvarsordning, som självklart präglades av det pågående kriget, återförde regementet till gruppen av "normala" regementen vad avser bland annat organisation och resurser i övrigt. Besluten 1942 innebar bland annat: en kraftig ökning av befälskadern; ett års grundläggande utbildning; betydande förnyelse av materiel och utrustning; goda resurser för utbildningsverksamheten.

Möjligheterna att lösa huvuduppgiften att kunna organisera ett regemente (brigad) med flera krigsförband blev goda.

1970-1993 - Ännu bättre

OLLI-reformen, som innebar sammanförande av regemente och försvarsområde, gav visserligen ökade uppgifter för regementet men också en viss ökning av befälskadern och framförallt betydande förbättringar inom stödfunktionerna materieltjänst, byggnader, skjutfält m m.

Organisationsförändringar och omdisponering av resurser har skett i syfte att öka möjligheterna att tillgodose kraven på krigsduglighet främst hos Värmlands-

brigaden. Förändringar inom utbildningstid och reducering av krigsförbandsövningar drar ner resultatet men trots detta har de värnpliktigas inställning blivit alltmer positiv.

Möjligheterna till att lösa huvuduppgiften har varit godtagbara till goda.

1994 - ?

Det råder delade meningar om det som skall ske. Uppfattningen att talesättet "att gilla läget och göra det bästa av det" anses otidsenligt men bör enligt min mening gälla lika mycket nu som förr. Jag tror på goda grunder att de flesta delar den uppfattningen. Som det beskrivits i all korthet ovan har situationen för regementet växlat. Människorna vid regementet har emellertid bevarat andan och viljan att även under knappa förhållanden göra det bästa de förmått.

Ytterst är det inte fråga om fler eller färre hektar mark, om kvadratmeter, kontorsyta, sängplatser, mässar med mera även om dessa faktorer är viktiga. Det gäller att med gott humör, trohet inför uppgiften, till det yttersta av vad erfarenhet och kunskap möjliggör göra sin plikt och lösa uppgiften. Vad andra gjort under svårare omständigheter i gångna tider är ett föredöme och en inspiration.

Det är människorna som är regementet. Som deras anda och vilja är, så blir också regementet. Om än regementet flyttar, så förblir det vad människorna gör det till. Jag tror på regementet och är säker på att det alltför kommer att förbli bra.

S H Magnusson

Se diagram nästa sida

Värmlands Regementes Historia 1950-1994

På regementchefens uppdrag arbetar jag sedan drygt ett halvår på regementets historia från och med januari 1950 till och med juni 1994. Ett antal kamrater med särskilda kunskaper och erfarenheter hjälper mig bland annat med underlag och bidrag rörande personal, utbildning, byggnader, materiel, frivilligverksamhet och idrott.

För insamling av upplysningar och uppfattningar har jag skrivit till företrädare för bland annat föreningar och kårer vid regementet. Härutöver har cirka 200 enskilda skriftligen ombetts svara på frågor. Arbetet är intressant men mycket arbetskrävande.

Under hand har det visat sig vara två svårigheter, nämligen att:
sovra i ett överflödande material av order, reglementen, bestämmelser, tid-

ningsklipp och andra skriftliga källor;
få svar på ställda frågor.

Mitt arbete skulle i hög grad underlättas om de jag skrivit till svarade. För mig synes det vara en självklarhet för var och en att lämna sitt bidrag och för övrigt är det inte mycket jag ber om.

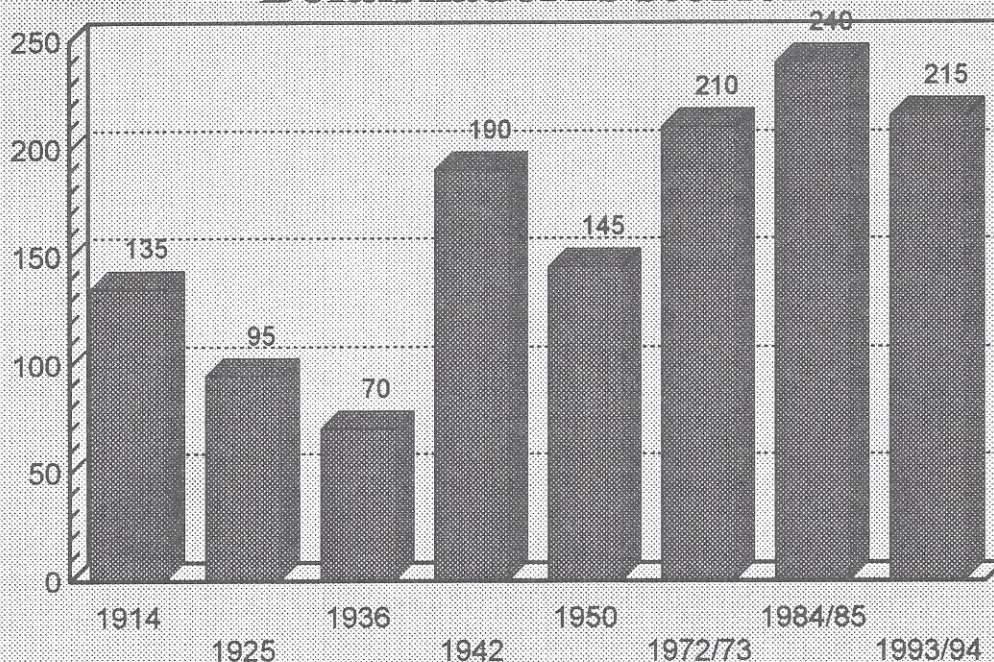
Den preliminära tidsplanen innebär att manuskriptet i allt väsentligt avses vara utarbetat före årsskiftet. Tryckt utgåva avses sedan produceras under 1994 med en möjligen optimistisk förhoppning om utgivning i anslutning till flytningen 1994-07-01.

S H Magnusson

Öv 1.gr Sven Henry Magnusson

Befälskaderns storlek

1914-1950 Överste-Furir, 1972/73 Överste-Överfurir, 1983/84 Överste 1.gr-Sergeant, 1993/94 Överste 1.gr-Fänrik

Livkompaniet

Kompanichef major Claes Hansson
ställföreträdare major Olle Ehn
Adjutant löjtnant Tony Granzell
1 KB avdelning kapten Lennart Ham-
marsten
ställföreträdare löjtnant Jan Gam-
bring
instruktör fänrik Jesper Nyqvist
2 KB avdelning kapten Roland Col-
lander
ställföreträdare kapten Anders Unger
instruktör fänrik Anders Johansson

Utöver denna "grunduppställning" har cirka 12 befäl tjänstgjort kortare perioder på Livkompaniet. Under utbildningstiden, 7 månader från 930302 till 931008, har utbildningen syftat till per-

sonlig färdighet, fältvana och grupps strid för alla oavsett befattning. Befattningsutbildning som plutonchef och troppchef bedrivs på respektive fältkompani från vecka 41.

För att accentuera inriktningen på personlig färdighet och fältvana genomfördes under juli månad en 17 dygn sammanhängande fältperiod med vapentjänst, överlevnadsutbildning, cykel- och fotmarsch som huvudövningsmoment.

Härutöver har ett antal vanliga fältveckor genomförts. Kompaniet har under maj bestridit högvakt och under september deltagit som B-styrka under FMÖ Orkan.

Major Claes Hansson

Alsters kompani

Kompanichef major Jan Ohlson
ställföreträdare major Peter Nilsson
Adjutant löjtnant Ingemar Björklund

Vid delningen av regementet år 1812 upphörde Kristinehamns kompani och ersattes av Ölme, Visnums och Alsters kompanier. Dessa tre kompanier kom dock att tillhöra Närke regemente som senare blev I3/Fo51. Vid 1894 års omorganisation fördes Alsters kompani till Värmlands regemente. Kompanichef blev Gustaf Mauritz Teodor Tisell som tidigare varit chef för Kils kompani. Alsters kompani bestod då av 135 rotar som var belägna mellan sjöarna Alsterns västra strand och Ölme kyrka. Under 1800-talet bodde kompanichefen på Björke, fanjunkaren på Kärr och sergeanten på Ågården, alla tre i Väse.

En bevakningspluton rycker in antingen i april eller oktober. Soldaten erhåller då en allmänmilitär utbildning på 4 månader, där utbildningen kraftsamlas till

bevakningstjänst och motorutbildning på lastbil och buss. Efter grundutbildningen går soldaterna ut till olika arbetsplatser på regementet. Efter 9 månader sker utryckning.

En motorförarpluton kommer in antingen i mars eller september. Allmänmilitär utbildning på 5 månader och grundutbildning i mobiliserings- och förplägnadstjänst för att kunna placeras antingen i olika förråd eller i storkök. Utryckning efter cirka 9 månader.

Assistenspluton rycker in i juli och erhåller då grundläggande militär utbildning under 4 veckor. Därefter flyttas de över till Värnpliktskontoret för att hjälpa till med monstring. I början av juni året därpå rycker plutonen ut.

Vaktavdelningen tas ut från bevakningsplutonen. Soldaten erhåller fortsatt utbildning i post- och bevakningstjänst och ingår därefter som vaktsoldat i regementets vaktstyrka.

Major Jan Ohlson

Idrottsplutonen tas ut i samverkan mellan CA och Riksidrottsförbundet. Det är framför allt skyttar, friidrottare och orienterare som blir placerade här. Utbildningen inriktas på spaningstjänst på bataljonsnivå (IB 2000). Soldaterna bereds möjlighet till träning under tjänstetid i sin gren.

Alsters kompani kommer redan i februari 1994 att börja flytta delar av sin verksamhet till Kristinehamn. Det innebär att den motorförarpluton som rycker in våren 1994 kommer göra detta till A9.

Gillberga kompani

Kompanichef major Karl Engelbrektson
 ställföreträdare major Johan Bissman
 Adjutant löjtnant Torild Nyman
 Chef KB kapten Szirmai Stefan
 ställföreträdare löjtnant Henrik Jemtelius
 Instruktör kapten Lennart Nilsson
 Instruktör fänrik Johan Danielsson
 Instruktör fänrik Patrik Lander

Hotbild och stridsmiljö. Kompaniet skall kunna lösa sin uppgifter i strid med fiendens mekbat, luftlandsättnings- och landstigningsförband samt med hans förstärkningsförband från högre nivå. I hotbilden ingår hot stridsvagn VI (T80), PSK-fordon, yttäckande splitter och minvapen från artilleriförband och beväpnade luftfarkoster. Kompaniet skall kunna skydda sig mot C-insats med grundskydd. Kompaniet skall, efter tillförsel av uppgiftsanknutet skydd, kunna lösa alla typer av uppgifter, även i kontaminerad miljö under ett dygn.

Operativt sammanhang. Brigadskyttebataljon (kompani) 2000 organiseras för att kunna genomföra strid i småbruten och betäckt terräng i södra och mellersta Sverige. Först efter kompletterande utbildning skall förbandet kunna användas vintertid i norra Sverige.

Styrande uppgifter, övningsmål. Anfall mot II, anfall inom batram mot ISt, an-

fall mot av annat förband hejdat fi, fördröjningsstrid med kort om tid för förberedelser. Kompaniet skall kunna övergå från anfall till fördröjningsstrid och från fördröjningsstrid till anfall, anfall med uppgift att öppna väg. Kompaniet skall kunna leda minst två förstärkningsförband, kunna genomföra anfall på djupet av fiendens gruppering med begränsat syfte.

Huvuduppgifter. Kompaniet skall inom ramen för bataljons strid i betäckt och småbruten terräng kunna slå/nedkämpa ett nyss (<2h) luftlandsatt fallskärmskompani eller landstiget reducerat marininfanterikompani under ett (till två) dygn med förstärkning av indirekt eld, slå/nedkämpa ett av annat kompani hejdat psk-kompani under ett (till två) dygn, under ett (till två) dygn avskära eller störa fienden efter 20 km framryckning i terräng utan sammanhängande vägsystem, genomföra fördröjningsstrid enligt Inf reglemente + utkast etc i såväl småbruten och betäckt terräng som i bebyggelse, fienden skall kunna fördröjas längs en 7 meter bred permanentbelagd väg på en sträcka av 5 km under ett dygn. Strid i mörker. Kompaniet skall i mörker kunna genomföra anfallsstrid med reducerad ambitionsnivå (störa). Förövning i dager krävs. Kompaniet skall i mörker kunna utföra fältarbeten och leda indirekt eld.

Major Karl Engelbrektson

Övriga uppgifter. Kompaniet skall motta, bearbeta och delge information från LUFOR/LOKOR, kunna nedkämpa hotstridsvagn VI (T80) på avstånd 100-200 meter främst med PvrB, genom att leda psvinggranat M/92 kunna nedkämpa hotstridsvagn VI, med ehv och kulsprutor bekämpa långsamtgående luftfarkoster (med PvrB bekämpa hovrande attack HKP), genomföra motormarsch 500 km under ett dygn eller 400 km/dygn i tre dygn, genomföra förflyttning i terräng som kännetecknas av myrmark, blockterräng, kuperade terräng med tät skog samt med snödjup större än 0.4 meter, utföra fördröjande fältarbeten, utföra 1-2 mineringar innehållande vardera 300 stridsvagnsminor/fordonsminor per dygn med stöd av pionjärpluton.

Jösse kompani

Kompanichef major Anders Oltorp
 ställföreträdare major Kenneth Huss
 Adjutant löjtnant Örjan Miller
 Krigskompanichef kapten Anders Unger

Jösse kompani utbildar under innevarande år ett stabsgranatkastarkompani

som skall ingå i 1. brigadskyttebataljonen, Vargbataljonen. Det är första gången denna typ av kompani utbildas vid I2/Fo52. I Jösse kompani ingår underavdelningarna ledningspluton, eldledningspluton, 1. och 2. granatkastarplutonerna, spaningspluton, underhållstropp och telegrafiskolan.

Major Anders Oltorp

Älvdals kompani

Kompanichef major Jan-Olov Ragnarsson
ställföreträdare major Per-Ole Boman
Adjutant löjtnant Björn Lindberg
Krigskompanichef kapten Dennis Flygh

Utbildningen för Älvdals kompani sker under utbildningsåret 1993/94 i en ny brigadorganisation (IB 2000). Produkten blir ett brigadtrosskompani med under-

avdelningar stab och trossropp, trosspluton, pionjärplutoner och sjukvårdsskolan. Denna senare är organiserad på kompaniet med ansvar för regementets sjukvårdsutbildning jämte en del extern utbildning.

Utbildningsåret präglas av många fältdygn för soldaterna i syfte att skapa fältdugliga soldater i ett förband som har uthållighet.

Major Jan-Olov Ragnarsson

Sjukvårdsskolan

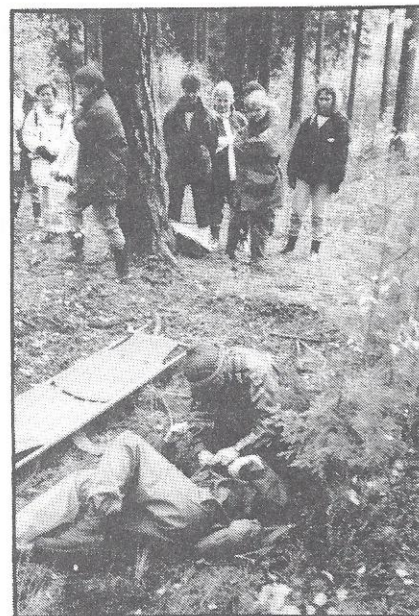
7 oktober besöktes Sjukvårdsskolan av sjuksköterskor från de civila sjukhusen. Dessa sjuksköterskor ska senare vara plutonsjukvårdarnas handledare under sjukhuspraktik. Det var ett 60-tal glada och förväntansfulla som hälsades välkomna av övlt Göran Bryntesson. Kn Ivarsson informerade om hur sjukvårdsorganisationen i krig är uppbyggd, vårdlärare Margit Lundberg redogjorde för det medicinska innehållet i plutonsjukvårdsutbildningen och plutonsjukvårdare Hertling och Långström visade utbildningsmateriel.

Fältlunch i form av ärtsoppa och pannkaka serverades ute i det fria och som

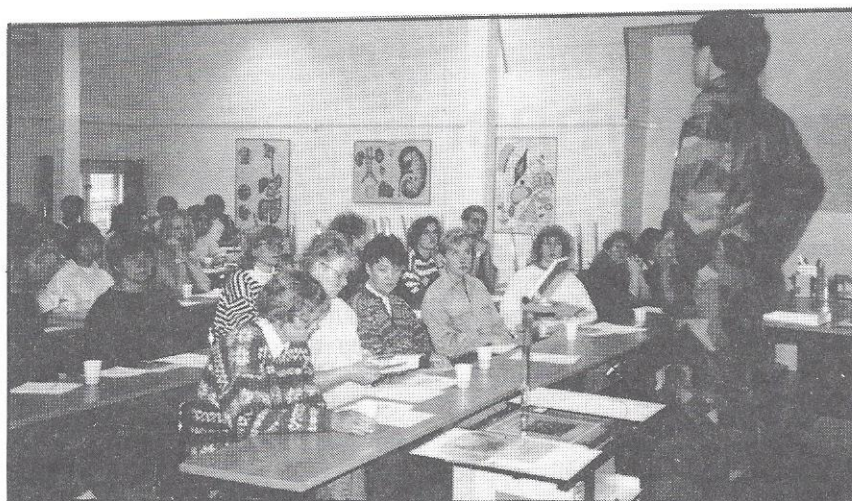
tur var regnade det inte även om det såg hotfullt ut. Plutonsjukvårdare gjorde ett utomordentligt fint jobb med att visa omhändertagande av skadade på skadplats. På kompaniets samlingsplats berättade kompanisjukvårdare om vilka resurser de hade till sitt förfogande.

Den teoretiska och praktiska genomgången gjorde klart för gästerna hur långt plutonsjukvårdarna kommit i sin utbildning och de lovade att ta väl hand om "våra pojkar" så att deras sjukhuspraktik blir till nytta i förbanden.

Kerstin Erlandsson

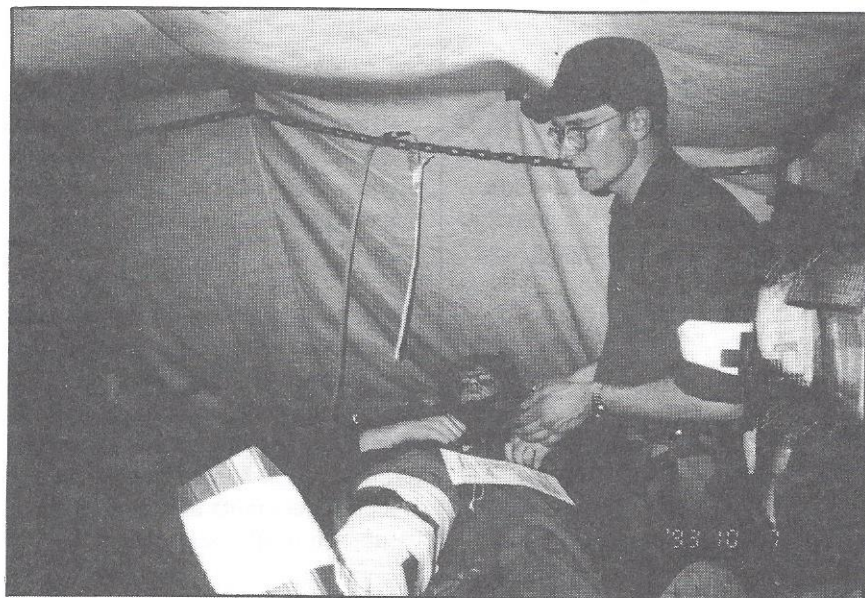
Skadad soldat omhändertas medan kritiska ögon granskar.
 Foto Margit Lundberg

Övlt Göran Bryntesson hälsar välkommen till regementet och Sjukvårdsskolan.
 Foto Margit Lundberg

Plutonsjukvårdare Wickström visar vägen till förevisningen. Foto Kerstin Erlandsson

Kompanisjukvårdare Bergström i kompanisamlingsplatsen berättar om vad han kan och får göra med patienten. Foto Kerstin Erlandsson

Värmland

Så här skrev en soldat, som under flera år försvarade Värmland under åren 1940-45:

"Under övningarna lärde jag känna Värmland i alla riktningar och blev mer och mer betagen av det härliga landet. Man blev nästan bortskämd med att så gott som varje dag få de grannaste naturscenerier till skänks, vidsträckta utsikter och vackra sjöar - allt detta som turisten betalar för att få se.

Tidigare har jag knappast träffat ett gladare, vänligare och mera sympatiskt folk än värmlänningarna".

Vi, som bor i Värmland och verkar här, har förmånen att försvara detta utomordentliga landskap. Naturligtvis vill vi värna vår hembygd både nu och i framtiden.

Sverige är fantastiskt och värt att försvara.

Konstföreningen

I samband med att regementets lägerkassa skulle avvecklas i mitten av 80-talet bildades en arbetsgrupp med uppgift att föreslå hur den ganska stora summan pengar bäst skulle kunna utnyttjas. Tidigt föreslogs att något som skulle kunna komma de flesta till del var konst. En konstgrupp bildades under ledning av l.konsulenten Tomas Sköld. Gruppen, som förutom den sammanhållande Tomas Sköld bestod av representanter för personalorganisationerna och de värnpliktiga, erhöll årligen en summa pengar för inköp så att totalt rörde det sig om närmare en halv miljon.

Några av riktlinjerna var att alla skulle få påverka utsmyckningen av den egna arbetsplatsen och de gemensamma lokalerna som till exempel personalrestaurangen samt att man skulle främja de värmländska konstnärerna i första hand. När pengarna och arbetet var slut, hade en anseelig mängd bra konst köpts in och fördelats. Gruppen hade samtidigt fått en sådan insikt och sammanhållning att man beslöt att fortsätta arbetet i form av en konstförening. En interimstyrelse valdes och förslag till stadgar utarbetades.

Den 7 november 1985 hölls det första styrelsemötet och den 12 februari 1986 det första årsmötet. Som ordförande valdes Tomas Sköld. Medlemsantalet blev 54 det första året. Årsavgiften sattes till 240 kronor, senare ökat till 300 kronor, som skulle räcka till två konstverk per 10 medlemmar. Utlottning skulle ske två gånger om året, en på hösten och en på våren. Därutöver skulle en summa avsättas för inköp av verk som skulle lottas ut bland de som inte haft lyckan att vinna ett konstverk under de 6 närmast föregående dragningarna.

Inköpen gick till som tidigare, det vill säga att föreningen besökte något av stadens gallerier och valde ut ett 30-tal verk som sedan ställdes ut på mässen. Medlemmarna fick rösta på de verk de ville ha till utlottning, varefter de som fått flest röster köptes in.

Utlottningarna genomfördes de första åren på mässen efter tjänstens slut. I samband därmed bjöds olika konstnärer eller gallerister in för att prata om konst och öka kunskaperna och konstförståelsen bland medlemmarna. Föreningen bjöd därefter för en enklare förtäring varefter utlottningen genomfördes. Några utflykter till aktiva konstnärers ateljeer har också genomförts.

På grund av att antalet närvarande vid utlottningarna sjönk och kassan krympte flyttades utlottningarna till lunchrasten vilket ökade närvaron märkbart. Men samtidigt tvingades föreningen också avstå från de givande föredragen. Medlemsantalet har under åren pendlat mellan 50 och 60. Intresse och kunskaper har varit stora och smaken har varierat.

Styrelsen 1993:

Ordförande Sven-Åke Modin

Sekreterare Margareta Dehring

Kassör Peggy Bråtenfeldt

Ledamöter Ingrid Eriksson, Inger Forsgren, Göran Magnusson, Ulla Reinikainen

Vid höstens utlottning 3 nov 1993 deltog 5 verk av konstnärerna Stig Hernborg, Katarina Säfwenberg, Karl-Axel Pehrson. Dessa vanns av Larsa Andersson, P-O Sjögren, Göran Magnusson, Ingrid Arnquist och Per Borgstig.

Sven-Åke Modin

Värmlands Regementes Konstförening

Ur stadgarna: § 2. Samtliga anställda vid I2/Fo52 samt medlemmar i I2 Kamratförening kan bli medlemmar.

Medlemsavgiften är 150 kr/halvår som ska inbetalas i förskott. För dessa pengar inköps konst som lottas ut.

Postgiro 49 46 711-1

Pensionären Holger Karlsson

Som en följd av förbandsindragningar, fusioner med mera har hemvärns- och frivilligsektionen vid I2/Fo52 och därmed också Värmlands hemvärn mist en fast och säker punkt i sin tillvaro. Kapten Holger Karlsson har i det här läget valt att gå i pension 1992-12-31, det vill säga cirka fyra år för tidigt.

Holger Karlsson har tjänstgjort vid hemvärns- och frivilligavdelningen (senare sektionen) sedan hösten 1973. De första månaderna tjänstgjorde han på frivilligsidan för att därefter få handläggarsvaret för driftvärnet inom Fo 52. 1982 övertog han motsvarande uppgift för allmänna hemvärdet och från och med 1990-07-01 har han varit chef för den då skapade hemvärnsavdelningen inom sektionen.

Under cirka 25 år har han dessutom varit en energisk, kunnig och uppskattad kretsinstruktör.

Under hela sin tjänstgöring vid hemvärns- och frivilligavdelningen (sektionen) har han lagt ned ett mycket förtjänstfullt arbete. Under de senaste tio åren har han - förlåt en sliten klyscha - varit som en far för krets- och hemvärnschefer. De har alltid kunnat vända sig till honom med de mest skiftande spörsmål och han har lugnt och tålmodigt rätt ut problemen.

Det är en kolossal styrka för en chef att ha en medarbetare med en detaljkunskap, noggrannhet, omtänksamhet och ett tålmod som Holger Karlsson haft. Jag talar här av egen erfarenhet, då jag hade förmånen att ha honom bland mina medarbetare under mina 12 år som chef hemvärns- och frivilligsektionen.

Holger Karlsson kommer, om jag är rätt underrättad, inte helt att lämna hemvärnsverksamheten. Förlusten för hemvärns- och frivilligsektionen och Värmlands hemvärn är dock stor.

Lars Bergström

Ur tidskriften Hemvärdet nr 1 1993

Regementschefens tal 1993-01-11

80 år på Kasernhöjden i Karlstad

Vi genomför denna enkla ceremoni här på kaserngården för att fira 80-årsminnet av regementets besittningstagande av det nuvarande etablissemnet. Jag har valt att genomföra firandet så här enkelt därför att vi snart kommer att ha anledning till större manifestationer i samband med att kasernområdet överges.

Den gången, för 80 år sedan, lördagen den 11 januari 1913, var ceremonin också tämligen enkel och det var ganska få människor inblandade trots att en del av Karlstads medborgare följde det hela. Regementet hade få värnpliktiga inne just då. Det var bara två befälsskolor (vinterskolor) igång och antalet anställda var litet.

Inmarsch

De två skolorna marscherade, under befäl av varsin kapten, de 1 1/2 milen från Trossnäs läger mot Karlstad. Regementschefen, vissa officerare och regementsmusiken mötte skolorna en bit utanför staden, varefter man förflyttade sig till regementet, där regementschefen höll ett anförande. Därmed var ceremonin slut.

Av framtida referat framgår ingenstans att det officiella Karlstad, landshövdingen eller de centrala staberna, skulle ha deltagit i just denna ceremoni på något sätt. Det förefaller en smula egenomligt inte minst med tanke på att Karlstad då liksom alltrid senare stöttat regementets verksamhet på alla sätt. Säkert är att en motsvarande förflyttning i våra dagar skulle ha skett på ett avsevärt pampigare sätt.

Det förtjänar att nämnas att det inte alls var självklart att regementet skulle hamna här på Sandbäckshöjden. Regementschefen förordade nämligen skogspartiet norr om Norra fältet som kasernområde. Dock ingrep den ansvarige generalen från arméförvaltningen och bestämde att man skulle bygga här på höjden och det har vi anledning att vara tacksamma för. Just placeringen uppe på Sandbäckshöjden

har gjort regementet till den dominerande karlstadsprofil det sedan dess varit.

Orsak och verkan

Vad var det då som gjorde att man flyttade från Trossnäs läger in till stadens närhet? Införandet av allmän värnplikt och en förlängning av utbildningstiden från några få sommarmånader till 8 månader skapade en helt ny armé. Det innebar också att officers- och underofficersyrkena förändrades i grunden från att närmast ha varit en deltidssyssla för de flesta till att bli ett heltidsyrke. Därmed förändrades också militärens familjesituationer.

Över hela landet flyttade man från lägren in till kasernområden i städer. Man behövde förlägga verksamheten till platser där man hade tillgång till goda kommunikationer, vattenledning, elektricitet och ljus. Ett tungt argument var också de anställdas familjesociala situation. Tillgång till moderna bostäder men framför allt närhet till lägre och högre skolor betonades speciellt som motiv.

Tillkomsten av nya vapensystem innebar krav på ny taktik och ny stridsteknik. Man behövde tillgång till stora övningsfält för att tillgodose kraven på moderna utbildningsbetingelser. De gamla lägerområdena kunde ofta inte erbjuda för ändamålet lämpliga fält, varför nya måste anskaffas.

I Karlstad fanns möjligheten att (bland annat) genom inköp av den stora gården Sandbäcken direkt åstadkomma sådana goda utbildningsbetingelser. Ägarna hade i 120 år förbjudit all utomstående bebyggelse på gårdens stora arealer, varför övningsfältet bjöd på jungfrulig terräng.

Vi kan också konstatera att en av regementets stora tillgångar än idag är just tillgången till ett mycket bra övningsfält och därmed goda utbildningsförutsättningar i nära anslutning till kasernom-

rådet. Man skall notera att förutom utbildning och infrastrukturella skäl även ekonomiska motiv bidrog till valet att satsa på Karlstad. Sålunda visade beräkningar att ett kasernområde i Trossnäs skulle 2.1 mkr att bygga, medan kostnaden i Karlstad skulle bli avsevärt lägre, omkring 1.4 mkr i den tidens penningvärde.

Det är naturligtvis inte möjligt att göra en tillbakablick utan att göra jämförelser med arméns nu pågående stora förändringsverksamhet. Som jag nämnde blev utbildningsbetingelserna de vändade, det vill säga långsiktigt bra. Man lokaliserade sig till den plats i Värmland som genom sina kommunikationer även framgent kunde säkerställa en snabb mobilisering.

Tidsförhållandena är däremot anmärkningsvärda. Det egentliga beslutet om flyttningen till Karlstad fattades redan 1905 men det skulle dröja ända till 1914 innan man kommit ordentligt på plats. Ändock så hade man i processens alla skeden i stort sett kunnat följa det uppgjorda tidsschemat.

De ekonomiska beräkningarna visade sig vara av mycket dålig kvalitet. Det hela blev nästan dubbelt så dyrt som man kalkylerat med. En kraftigt bidragande orsak var säkert att man valde att bygga på det ojämna berget i stället för i någon typ av "normalterräng". Anmärkningsvärt och positivt var att militärens familjesociala förutsättningar gavs så stor betydelse för val av lokaliseringssort för regementena i Sverige i den då pågående stora omstruktureringen av armén.

Sammanfattningsvis måste man säga att hela förflyttningen blev lyckad och att det etablissemang man byggde på Sandbäckshöjden blev bra. I 80 år, och med förvånansvärt små förändringar, har anläggningen visat sig fylla sin funktion för alla regementets verksamheter.

Dan Snell

Årsmöte med rekorddeltagande

Ordförande Dan Snell öppnade årsmötet den 4 november i Filmsalen med att hälsa drygt 90 medlemmar välkomna, bland dessa inte mindre än 6 överstar av 1. graden. Därefter vidtog de sedvanliga årsmötesförhandlingarna. Nytt för året var val av medaljkommitté som enligt stadgarna ska finnas. Kassören Kurt Engdahl har gått igenom äldre protokoll för sammanställning av vilka som fått utmärkelser. Se förteckning nedan.

På grund av fusionen I2/A9 upptar verksamhetsplanen sidan 39 endast tiden in-

till 1 juli 1994. Major Bertil Renström redogjorde för Nostalgidagen den 4 juni 1994. Syftet med denna är skapa möjlighet för all nuvarande och avgången personal att en sista gång på välkänd mark få träffas. Det är intresseorganisationerna inom myndigheten som helt svarar för alla aktiviteter denna dag.

Verksamhets- och revisionsberättelser klarades snabbt av, styrelsen erhöll ansvarsfrihet och val förrättades. Ordföranden informade om senaste nytt i fusionsfrågan, varefter dukade bord väntade

med sill, ärtsoppa och dessert. Werm-lands Sextetten spelade traditionsenligt och snapsvisorna leddes som vanligt av Per Berggrén.

Övrraskningen i år bestod i att ordföranden avbröt musiken, klingade i glaset, reste sig och beordrade Sextetten:

- Spela A8:s Marsch. Med bravur framfördes den följd av I2:s vackra marsch och ordningen var återställd.

Kerstin Erlandsson

Tidigare Hedersmedlemmar

Öv Hjalmar Löfgren 1949-06-19 § 10
 Öv Fredrik Grevillius 1952-10-17 § 9
 Lt Alarik Myrin Stockh. 1952-10-17 § 9
 Lt Otto Engström 1953-06-14 § 6
 Öv Sven Holmberg 1962-09-23 § 12
 Öv K G Linell 1974-11-21 § 9
 Mj Bertil Calais 1978-10-29
 Fj Bengt Bergström 1978-10-29
 Öv A E Ugglå
 Gmj Leijonhuvud
 Landshövding Abe Unger
 Biskop A Runestam
 August Asplund

Nuvarande Hedersmedlemmar

Öv Per Sune Wallin 1978-10-29
 Öv Ulf Ling-Vannérus 1990-11-01 § 12

Utdelade utmärkelser

Riksförbundets Förtjänsttecken

enligt styrelsebeslut 1986-01-30 § 6 och utdelade 1986-09-06
 Öv Per Sune Wallin
 Mj Bertil Calais
 Fj Kurt Engdahl
 Fj Bengt Bergström
 Hovjuvelerare Erik V Johanson

Riksförbundets förtjänstplakett i guld

enligt styrelsebeslut 1985-03-21 § 6 och utdelade 1985-05-23
 Öv Per Sune Wallin
 Mj Bertil Calais
 Kurt Engdahl
 Fj Bengt Bergström
 Hovjuvelerare Erik V Johanson, styrelsebeslut 1986-01-30 §§ 5,6 och utdelad 1986-05-06

Riksförbundets förtjänstplakett i silver

beslutad 1986-01-30 § 6 och utdelad 1986-09-06
 Kn Arne Gäfvert
 Fj Lennart Persson
 Fj Bo Ohlfeldt
 Ing Sten Hanes
 Kn Gösta Eriksson
 Köpman Eric Bergqvist
 Herr C G Kull
 Kn Olof Holm
 Kn B F Olsén
 Mj Thorsten Westerlund

Verksamhetsplan

Värmlands Regementes Kamratförening

1993-11-28	Julkonsert Hemvärnets musikkår, Tingvallagymnasiet
1993-12-21	Julkorum, samling vid Domkyr- kan, kl 1800
1994-02-22	Styrelsemöte (preliminärt) kl 1300
1994-04-21	Vårmöte, vårmiddag (eventuellt), kl 1830
1994-04-22	A 9 femtio år
1994-05-04	Studiebesök GU-bat slutövning
1994-06-04	Nostalgidag
1994-06-06	Nationaldagen
??	Representantskapsmöte
1994-06-30	Utmarsch från I2 Karlstad
1994-07-01	Inmarsch i Kristinehamns garni- son

Styrelsen för 1993-94

Ordförande Dan Snell
Vice ordförande Olov Sidetun
Sekreterare Kerstin Erlandsson
Kassör Kurt Engdahl
Klubbmästare Jonny Blomqvist
Ledamöter Roland Collander, Boo
 Rudolfelt, Bo Sjöstedt och Kicki Zet-
 terberg
Medalkommitté Peter Ehn, Lennart
 Boberg och sekreteraren
Revisorer Eric Fröjd och Harry Nils-
 son
Revisorssuppleanter Lennart Pers-
 son och P-O Kåberg
Valberedning Per Berggrén och
 Sune Brattberg

Riktkarl för Armén Marinen och Flygvapnet

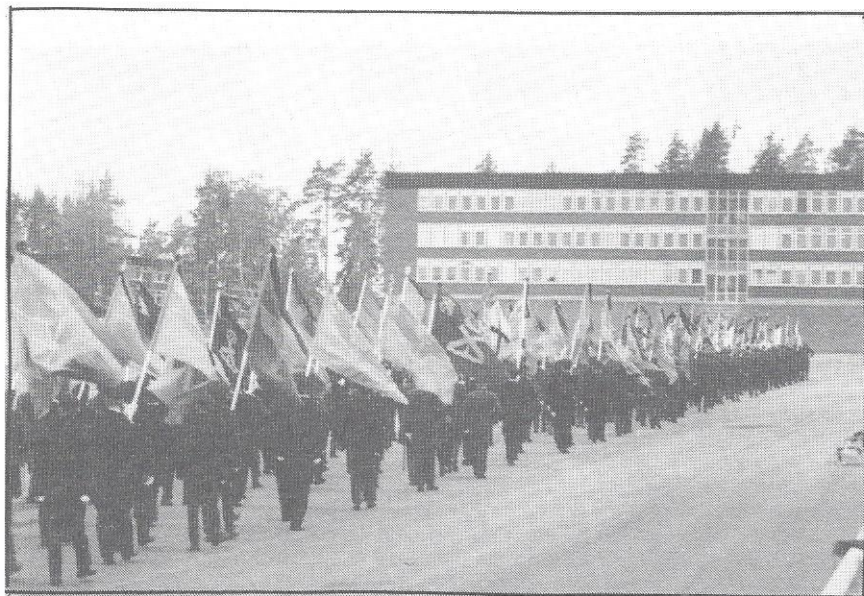
Efter årsmötet berättade Lennart Persson om när han tillsammans med kn Gärd och fj Vilgot Nilsson deltog i paraden vid Gustav VI Adolfs begravning 1973.

- När jag såg högste chefen för USA försvarsmakt tänkte jag att i Amerika är allt möjligt. Tänk att nå en sådan hög position, det är nog en duktig karl. Min högsta position inom det svenska försvaret är inte att jag blev ÖB men näst intill.

I paraden vid Gustav VI Adolfs begravning gick I2 längst till vänster i nio-mannaled. Och jag gick som ytterman till vänster och blev på så sätt riktkarl för Armén, Marinen och Flygvapnet.

Detta kom att bli min högsta position inom det militära - tur var väl det för Armén, Marinen och Flygvapnet.

Lennart Persson riktkarl

En förövning för riktkarlen vid Ing1 i Stockholm. Fanborgen var pampig med representer från Sveriges militära myndigheter.

Den sista personal

Fredagen den 19 november hälsade I2 Trivselkommitté alla anställda vid myndigheten välkomna till personalmiddag. 239 hörsammade denna inbjudan och kom. Samling skedde som vanligt på de olika arbetsplatserna och för de "hemlösa" fanns baren i mässen öppen. Se bild 1, 2, 3 och 4.

När det vita vinet fanns i glasen, serverat av personal från Sandholmens restaurang, hälsade Regementschefen välkommen och betonade att ingen var värd för kalaset utan alla var delaktiga i värdskapet. Festen skulle komma att bli vad vi alla skulle göra den till. Med andra ord skulle det bli "en utomordentligt trevlig fest". Bild 5, 6.

Dags att sätta skeden i avacaden med räkor och smaka på rosenbrödet. I bakgrunden spelade Wermlandssextetten smekande toner. Något senare, när rödvinet var islaget, höll Dan Snell Regementschefens tal. Som vanligt sammanfattade han innehållet på ett charmant sätt, vilket innebar att det blev ett föredömligt kort men kärnfullt tal.

Plaketter och utmärkelser typ NOR, Nit och Redlighet i rikets tjänst, delades ut. Regementschefen manade till att uppmärksamma denna stund ty det är den enskilde mottagaren värd. Bild 7, 8, 9.

Först avtackades Christina Holm och Susanne Malmberg som tjänstgjort kortare tid, mindre än 5 år, vid regementet med en varm applåd.

Stor fanfar och applåder hyllade NOR-mottagarna:

Per Erik Johansson, Ingemar Björklund, Jan-Eric Nilsson, Carl Scheffer, Anneli Hedwall, Sven-Erik Ahnborg.

Kostchefen Siri Nilsson erhöll bronsplakett. Dan Snell framhöll att Statens Järnvägar med sitt tåg X2000 kan skatta sig lyckliga som fått en duktig kostchef från I2.

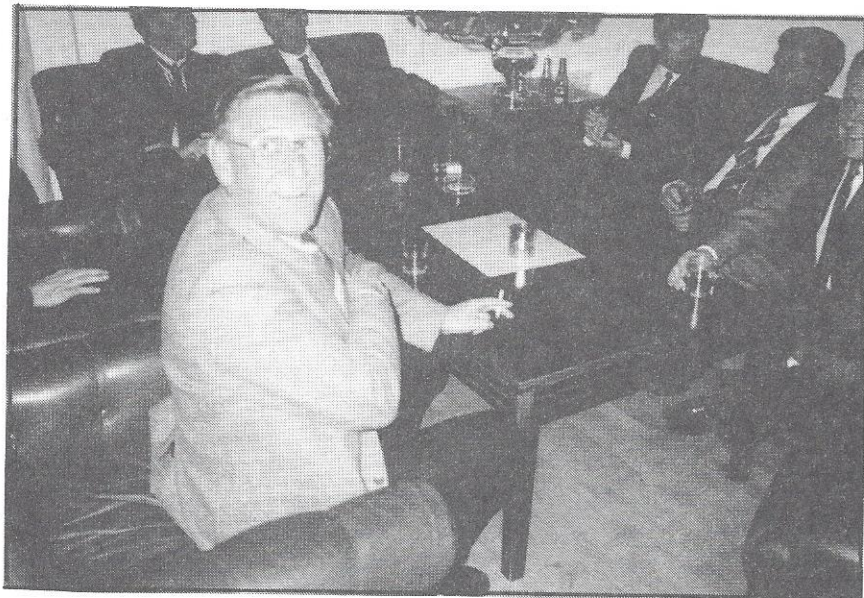

Bild 1. I förgrunden regementspräst Bill-Göran Andersson. I soffor fr v Mats Dunghed, Jan Holm, Sven-Åke Modin, Jarl Lundgren och Runo Gärd

Bild 2. I baren fr v Kenneth Pihlström, Kerstin Erlandsson och Margit Lundberg

middagen i Karlstad

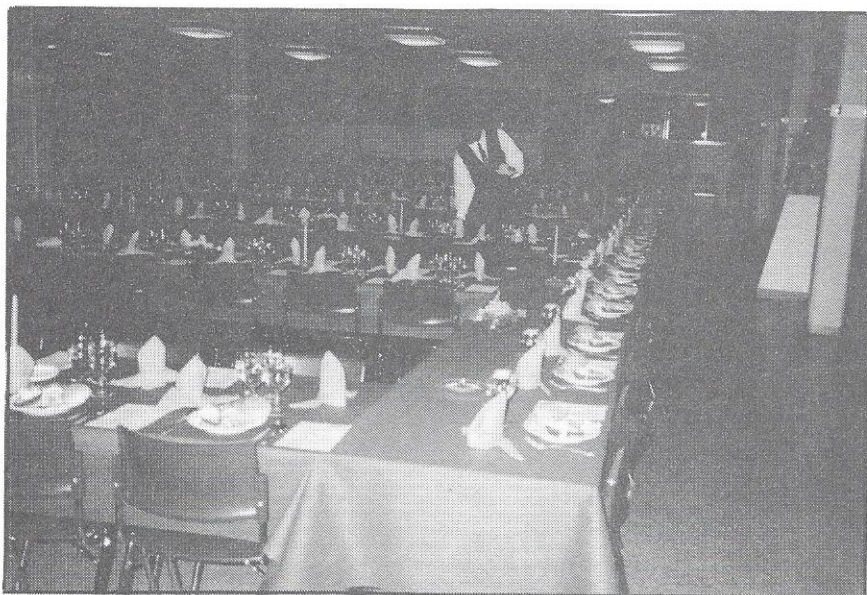

Bild 3. Kl 1855 var värnpliktsmatsalen dukad till fest

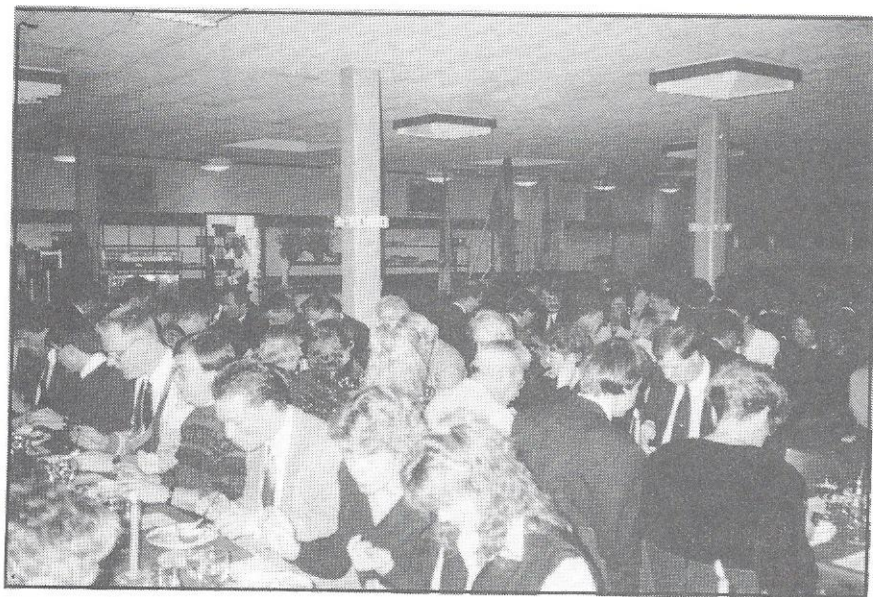

Bild 4. Kl 1915 med alla gästerna på plats och förrätten serverad

Guldplaketter delades ut till:

Carl Scheffer, Lennart Granfors, Hans Bengtsson, Runde Gäård, Ingvar Klang, Björn Hjortsberg, Mats Lindgren, Nils Bergman, Sven-Åke Modin, Kenneth Forsberg, Jarl Lundgren, Lars Lundgren (ej närvarande).

Varmrätten, oxfilé med bearnaisesås, potatisgratäng och sallad, smakade sagolikt gott. Påfyllning av rödvinet befrämjade allsången. Det var samma sånger som förra året som vanligt, som var samma sånger som året innan o s v.

I en nyinsatt programpunkt framförde öv Ingvar Klang allas STORA TACK till Fobef öv 1. Dan Snell och som hedersbevis spelade Wermlandssextetten A8:s Marsch. Applåderna och bifallsropen ville sedan nästan aldrig ta slut. Ingvar Klang har en otrolig förmåga att hålla fina tal, vilket han visade även denna gång trots att undertonen var sorgsen. Flera av damerna fick en tår i ögat vid minnet av denna Regementschefs förmåga att ta hand om alla sina anställda. Bild 10.

Middagen fortsatte i vanlig ordning, Carl Scheffer höll sitt tacktal och kaffet serverades i cafeterian, där Strix orkester spelade upp till dans. Det dröjde inte lång stund förrän dansgolvet var fullt.

Så fortsatte festen som bilderna visar med dans och samtal, historier i mängd med mera.

Vilken fest! Den skall man sent glömma!

Text och bilder Kerstin Erlandsson

Carl Scheffers tacktal

Namnet Scheffer har traditioner i Kungliga Värmlands Regemente.

Carl Scheffers far, major Ivar Scheffer, kom till regementet 1947 och avgick med pension 1959. Modern Märta Scheffer var frivilligassistent före Barbro Håkansson och lottachef i Värmland. En tidigare släkting, som också bar namnet Carl Scheffer, var som ogift 1863 chef för Livkompaniet, dock inte på heltid utan skötte dessutom på 1800-talet en stor gård i Värmland. Farbrodern Johan Scheffer blev 1945 fänrik vid regementet, senare arvodist vid värnpliktsverket och gick i pension 1971.

Carl Scheffer framhöll att egen och de andras militära utbildning gett honom mycket av kamratskap och gemenskap. En av de viktigaste kunskaperna var ledarskap som han nu haft stor nytta av i sin civila gärning. Eftersom det delats ut så många NOR-gåvor, Nit och Redlighet, hade Scheffer roat sig med att forska i vad orden innebar för att förstå deras innebörd. Det visade sig att Nit=plikttrohet och Redlighet=hederlighet.

Slutligen anhöll Carl Scheffer vördsamt att Regementschefen skulle kommendera Värmlandssextetten att spela Kungliga Värmlands Regementes marsch.

FN Telegram till C I2/Fo52 Dan Snell

Hoppas livet går vidare på I2. Hälsa alla arbetskamrater på personalfesten. Hoppas ni alla får lika stor gemenskap som på alla andra personalfester. Kommer att tänka på er och sakna maten, dansen och "I2-andan".

Från Sune Hedman, Sv FN Kont Libanon

Bild 5. Att även varmrätten var god syns på de tomma tallrikarna

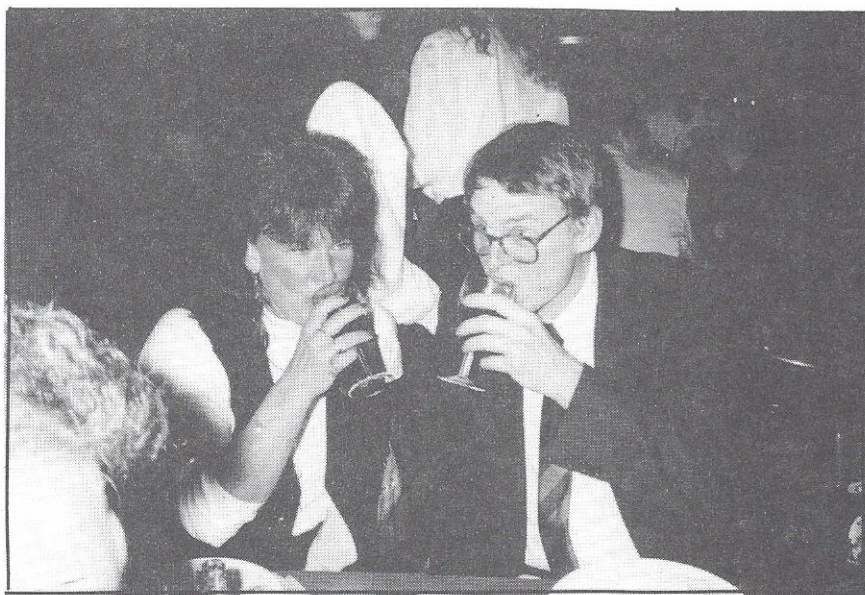

Bild 6. Kicki Zetterberg och Lars "Vargen" Larsson smakar på rödvinet

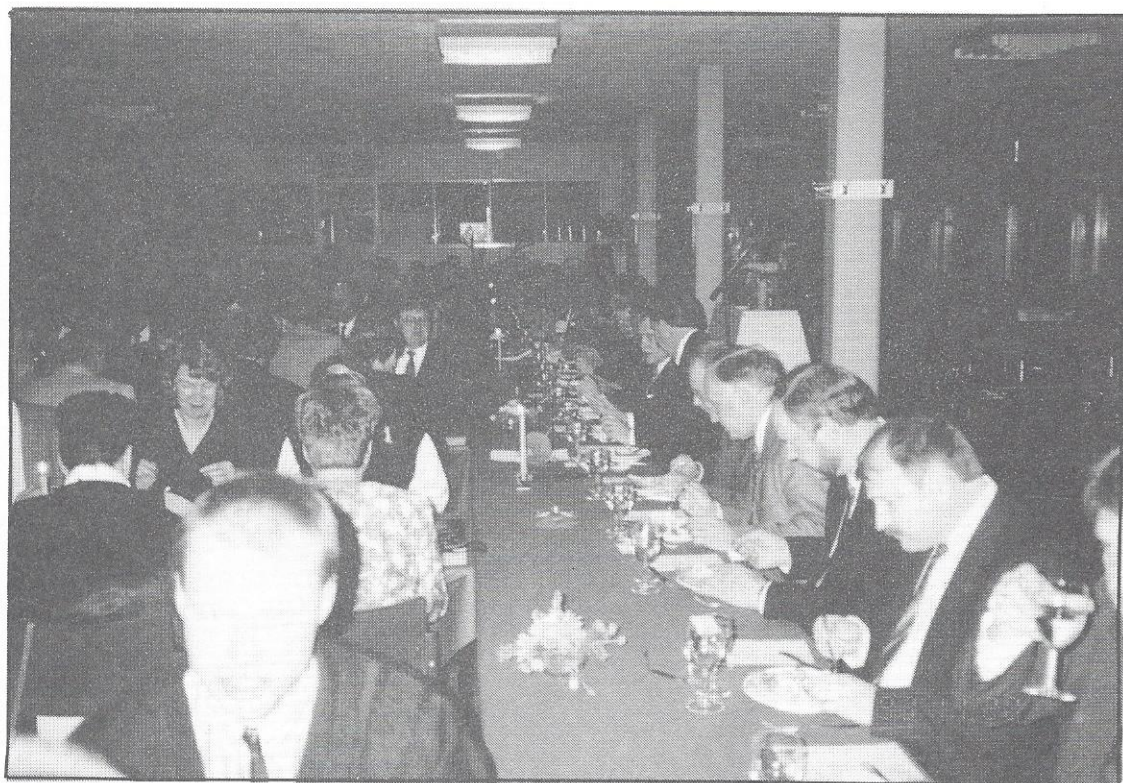

Bild 7. Vid honnörsbordet ser vi bl a NOR mottagare Ingemar Björklund och Per-Erik Johansson samt Runo Gärd, plakett i guld, som samtalar med Tim Jähne som skötte högtalaranläggningen

Bild 8. Vid honnörsbordet finns också NOR mottagaren Anneli Hedwall, guldplakettmottagare Sven-Åke Modin och Jarl Lundgren. Elisabeth Nicklasson skötte om utmärkelserna och Margareta Dehring njöt av maten.

Bild 9. Kostchefen Siri Nilsson kramas om av Dan Snell. Birgitta Andersson ser blygt åt annat håll

Bild 10. Dan Snell får mera av varmrätten, Birgitta Andersson äter och Ingvar Klang förbereder sitt tal

Bild 11. NOR och guldplakettmottagaren Carl Scheffer höll kvällens tacktal

Bild 12. Wermlandssextetten består av Harry-Åke Nilsson, Helge Thor, Tage Skager, Sven-Olov Wall, Paul Söderlund, Ulf Emilsson

Bild 13. Strix orkester består av Per-Åke Andersson, Lars Blomqvist, Christer Carlsson, Jan Nyqvist, Putte Thyllander

Bild 14. Lennart "Frasse" Florell berättar en historia för Anita Larsson. Berit Ericson deltar med handen

Bild 15. Men vad sa han egentligen undrar Marianne Stadigh och Anita Fall. Kakan håller de stadigt så att den inte faller

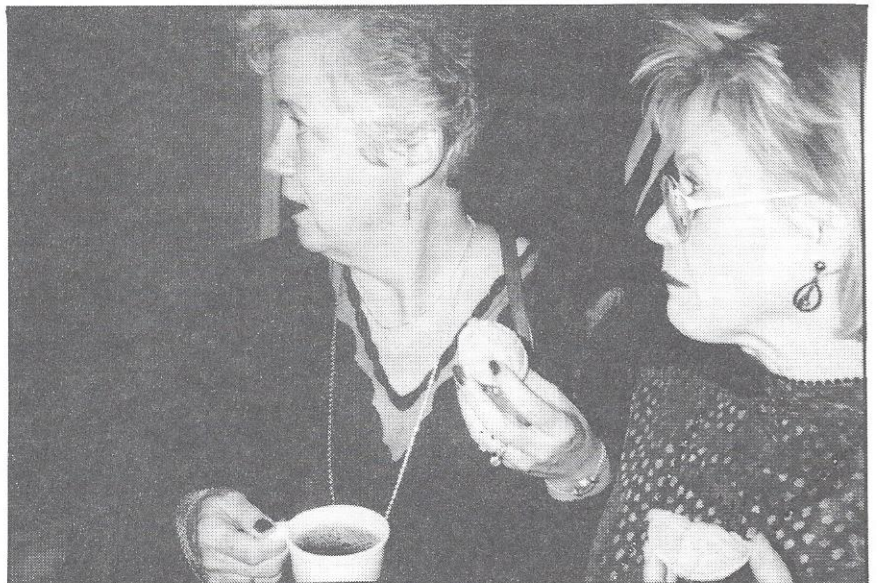

Bild 16. Tre mycket uppsluppna herrar tittar möjligen på Marie från TPC när hon transporterar drycken tvärs över dansgolvet

Bild 17. Marie från TPC

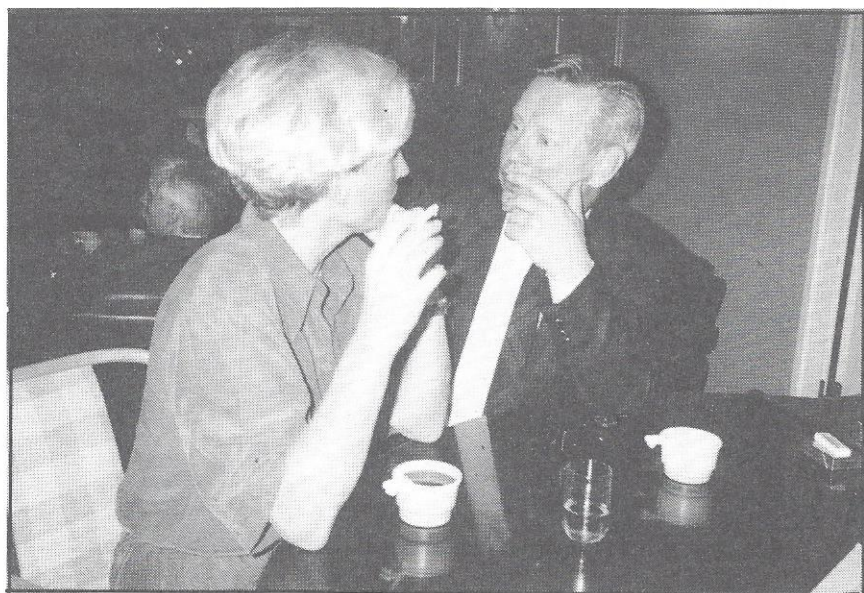

Bild 18. Bror Evensson och Margareta Dehring diskuterar

Bild 19. Paul Andersson diskuterar med Roland Nilsson från TS. Jan Holm småmyser

Bild 20. Brigadchefen Tommy W Johansson ser nöjd ut medan Anders Bademo verkar förskräckt

Bild 21. Sven-Åke Larsson i drömläge omgiven av vackra damer, som lyssnar på sagor eller skrönor

Bild 22. Tom Jähne och Anita Jonsson i dansens virvlar och här tar filmen liksom sagorna slut

Stadgar

Kungl Värmlands Kamratförening

§ 1 Ändamål.

Föreningens ändamål är att stärka sambandet mellan regementet och hembygden, att verka för god sammanhållning, kamratskap och trivsel mellan i tjänst varande och ur tjänst avgången personal vid Värmlands Regemente samt att befrämja vårdnanden av regementets traditioner och anseende.

§ 2 Medlemmar.

Berättigade som medlemmar är alla som vill stödja föreningens syften och verksamhet. Medlem skall erlägga beslutad medlemsavgift. Medlem kan av styrelsen uteslutas. Årsmötet kan på förslag av styrelsen utse Hedersordförande och Hedersmedlem.

§ 3 Årsavgift.

Årsavgiftens storlek bestäms av årsmötet. Årsavgiften berättigar till erhållande av Värmlandsörnen. Hedersmedlem erlägger ej årsavgift.

§ 4 Styrelsen m m.

Föreningens angelägenheter handhas av en styrelse. Denna består av ordförande och högst 8 ledamöter. Ordförande och styrelseledamöter väljs av årsmötet varav minst fyra bör vara i aktiv tjänst vid regementet. Antalet ledamöter bestäms av årsmötet. Styrelsen utser inom sig för ett år vice ordförande, sekreterare, kassaförvaltare och redaktör för Värmlandsörnen. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden. Styrelsen är beslutsmässig, när samtliga ledamöter kallats minst tre dagar i förväg och minst halva antalet ledamöter är närvarande. Styrelsen åligger att besluta om tilldelning av utmärkelser samt utse stipendiater.

§ 5 Arbetsår.

Föreningens verksamhetsår är 10-01 - 09-30.

§ 6 Årsmöte.

Föreningens årsmöte förläggs i oktober-november månad och hålles i allmänhet i Karlstad eller på plats som styrelsen

bestämmer. Kallelse utsänds skriftligt av styrelsen senast tre veckor före årsmötet. Årsmötet är beslutsmässigt med det antal röstberättigade ledamöter som efter kallelse i vederbörlig ordning infunnit sig till årsmötet.

Vid årsmötet skall följande ärenden förekomma:

1. Val av ordförande för mötet.
2. Fråga om årsmötet är stadgenligt utlyst.
3. Val av två medlemmar att jämte ordföranden justera årsmötesprotokollet.
4. Styrelsens berättelse över det gångna verksamhetsåret.
5. Revisorernas berättelse.
6. Fråga om ansvarsfrihet.
7. Fastställande av antalet styrelseledamöter.
8. Val av ordförande för ett år.
9. Val på två år av halva antalet styrelseledamöter.
10. Val på ett år av två revisorer och två suppleanter på ett år.
11. Val på ett år av medaljkommitté.
12. Val på ett år av valberedning.
13. Fastställande av verksamhetsplan, avgifter och budget för kommande verksamhetsår.
14. Behandling av ärenden som av styrelsen hänskjutits till årsmötet samt övriga ärenden varom förslag ingetts i den ordning som anges i stadgarnas paragraf 7.

§ 7 Motioner.

Motioner till årsmötet skall vara styrelsen tillhanda senast fjorton dagar före mötet.

§ 8 Extra möte.

Extra medlemsmöte avhålls då styrelsen finner det erforderligt.

§ 9 Röstning.

Vid all röstning äger varje medlem en röst. Beslut såväl inom styrelsen som vid årsmöte fattas med enkel röstövertikt utom i fall som anges i paragraf 10 och 11. Omröstning sker öppet såvida inte slutet sådan särskilt beslutas. Vid lika

röstetal är ordförandens röst avgörande utom vid personval då lottning skall ske. Röstning med fullmakt får äga rum dock må ingen rösta med mer än två fullmakter.

§ 10. Ändring av stadgar.

För beslut om ändring av eller tillägg till föreningens stadgar erfordras att minst två tredjedelar av vid årsmötet deltagande medlemmar härom är ense.

§ 11 Föreningens upplösning.

Beslut om föreningens upplösande skall för att vara giltigt ha fattats vid två på varandra följande årsmöten och vid vart och ett av dessa ha biträts av minst två tredjedelar av de röstande. Vid det första av dessa årsmöten, där frågan upptas till behandling, åligger det styrelsen att framlägga förslag till disponerande av föreningens tillgångar.

Efterlysning

Värmlands Regementes Museiförening

Har Du något liggande hemma, föremål, kläder eller papper som har anknytning till Värmlands Regemente I2 eller Värmlands Fältjägare I26 ?

Se i Din byrålåda, i garderoben, undanstoppat i källaren eller i garaget. Om det är nytt eller gammalt, dammsamlare eller hyllvärmare spelar ingen roll, vi tar hand om det på Muséet.

Har Du problem med att leverera det till oss, ring eller skriv till:

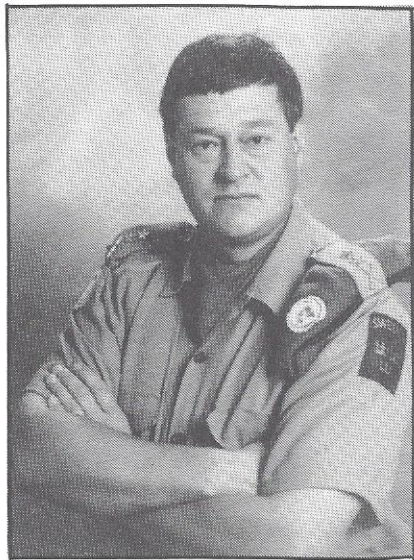
Övlt Bertil Löfgren, ordförande
Åkerbärsstigen 5, 66535 Kil
Telefon 0554-40048

Lt Göran Magnusson, museiförest.
Box 701, 65116 Karlstad
Telefon 054-104704

Bror Evenson, sekreterare
Mänäsgatan 4, 65468 Karlstad
Telefon 054-833036

Frasses godbitar

Ett utbildningsprogram för de som aspirerar på befordran och högre tjänster inom svenska försvarsmakten.

Frasse själv, en god bit?

General

Hoppar jämfota över högre byggnader. Är starkare än ett ånglok och snabbare än en gevärskula. Går på upprört vatten, äter lunch tillsammans med Gud

Överste

Hoppar över mindre byggander med ett stegs ansats. Är starkare än ett växellok och lika snabb som en gevärskula. Kan gå på vatten om det är lugnt, samtalar med Gud.

Överstelöjtnant

Hoppar över mindre byggnader med anlopp och under gynnsamma vindförhållanden. Är nästan lika stark som ett växellok men snabbare än en kpistkula. Kan gå på vatten i en inomhusbassäng, samtalar med Gud under förutsättning att i förväg inlämnad skriftlig ansökan därom bifallits.

Major

Klarar med knapp nöd att hoppa över ett mindre beduintält. Förlorar dragkamp med ånglok, kan avfira en gevärskula. God simmare, tilltalas understundom av Gud.

Kapten

Åstadkommer stor förödelse när han försöker hoppa över byggnader, blir överkörd av ett ånglok. Kan vid gynnsamma tillfällen hantera ett gevär. Simfötter, samtalar med djur.

Löjtnant

Lyfter byggnader och går under dem. Sparkar bort ånglok från spåren. Fångar gevärskulor med tänderna och äter upp dem. Får vattnet att frysa med enda blick, är Gud.

Fänrik

Rusar in i byggnader, känner igen ett lokomotiv två gånger av tre. Tilldelas ingen ammunition. Kan hålla sig flytande under förutsättning av god instruktion i handhavande av flytväst. Samtalar med väggar.

Sergeant

Snubblar på dörrtrösklar när han försöker gå in i byggnader. Påstår att han tittar på tuff-tuff. Blöter ner sig när han hanterar en vattenpistol. Leker i lerpölar, muttrar för sig själv.

SOLDATHEMMET KARLSTAD

De värnpliktigas fritidsgård där även allmänheten får plats

Café - Storstuga med TV och musikhörna - Musikrum med stereoanläggning - Grupprum - Servicegarage - Fotolab - Bordtennis - Biljard - Dart - För samtal och stillhet finns ett särskilt rum - Konferensrum

Genom att besöka oss stöder
Du Soldathemmet

Militärer som civila är välkomna

Telefon 054 - 11 12 13

Öppet
Måndag-torsdag 0900-2200
Fredag 0900-1300

Värmlands FBU-förbund

Där Du finns,
finns FBU
både i Värmland
och i resten av
landet

Genom den frivilliga
befälsutbildningen
har Du möjlighet att
komplettera Din mi-
litära grund- och re-
petitionsutbildning
och bli bättre i Ditt
militära jobb som
chef

Kontakta

Värmlands FBU-förbund

Sandbäcksgatan 29

653 40 KARLSTAD

054 - 10 47 11, 10 47 12

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur med
nya adressen till:

Värmlands Regemente I2/Fo52

Box 701

651 16 KARLSTAD

B

Föreningsbrev

Ordna GiroTel.
Ring 020-23 22 21.

Ring eller kom in till närmaste postkontor. Har du inget postgirokonto, ordnar vi det på några dagar.

POSTGIROT